

JURISPRUDENTIENIEUWSBRIEF • BESTUURSRECHT

Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak, team bestuursrecht

Externe email redactieJnB@rechtspraak.nl

Telefoon 088 361 1020

Citeertitels JnB 2025

Inhoud

In deze Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht vindt u de volgende onderwerpen:

Algemeen bestuursrecht	2
Schadevergoedingsrecht	6
Omgevingsrecht	9
Omgevingswet	9
Wabo	11
Natuurbescherming	13
Waterwet	16
Ziekte en arbeidsongeschiktheid	17
Bijstand	18
Bestuursrecht overig	19
APV	19
AVG	21
Open overheid	21
Toeslagen	23
Verkeer	27
Vreemdelingenrecht	28
Asiel	28
Regulier	29
Richtlijnen en verordeningen	30
Vreemdelingenbewaring	31

De Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht (JnB) komt – uitgezonderd in vakantieperiodes – elke week uit en bevat een selectie van de meest actuele en belangrijkste bestuursrechtelijke jurisprudentie. De uitspraken worden per (deel) rechtsgebied aangeboden. Door in de inhoudsopgave op het onderwerp van voorkeur te klikken komt u direct bij de uitspraken op het desbetreffende rechtsgebied. De essentie van de uitspraak wordt beknopt weergegeven in koptekst en samenvatting. De link onder de uitspraak leidt door naar de volledige tekst van de uitspraak.

Algemeen bestuursrecht

JnB 2025, 674

MK CBb, 30-06-2025, [ECLI:NL:CBB:2025:343](#)

minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur.

Awb 3:4

Tijdelijke subsidieregeling vermindering gevolgen Brexit voor de visserij (Regeling) 2.2 lid 2 aanhef en onder f, 2.7 lid 2

ALGEMENE RECHTSBEGINSELEN. Verlening subsidie. Verwijzing naar uitspraken CBb 26-03-2024, [ECLI:NL:CBB:2024:190](#), CRvB van 01-07-2019, [ECLI:NL:CRVB:2019:2016](#), ABRS van 12-02-2020, [ECLI:NL:RVS:2020:452](#), CBb van 15-03-2022, [ECLI:NL:CBB:2022:116](#) en CBb van 24-12-2024, [ECLI:NL:CBB:2024:927](#).

EGALITEBEGINSEL. I.c. slaagt het beroep op het égalitébeginsel niet. De Regeling is een subsidieregeling voor de sanering van vissersvaartuigen en het vervallen van de contingenten maakte deel uit van de subsidiabele activiteit. Visserijondernemingen konden ervoor kiezen een subsidieaanvraag in te dienen en verklaarden bij het indienen van die aanvraag ervan op de hoogte te zijn dat hun contingenten zouden komen te vervallen. Er is dan ook geen sprake van schade, zodat er ook niets te vergoeden of te compenseren valt. **EVENREDIGHEID. GELIJKHEIDSBEGINSEL. EXCEPTIEVE EN RECHTSTREEKS TOETSING.** Geconcludeerd wordt dat de artikelen 2.2, tweede lid, aanhef en onder f en 2.7, tweede lid, van de Regeling niet in strijd zijn met de algemene rechtsbeginselen waar de onderneming een beroep op heeft gedaan. Verder wordt geoordeeld dat er geen sprake is van bijzondere omstandigheden die toepassing van de artikelen 2.2, tweede lid, aanhef en onder f en 2.7, tweede lid, van de Regeling in dit geval zozeer onevenwichtig maken dat het tot een onevenredige uitkomst zou leiden.

Besluit (verleningsbesluit) waarbij de minister een subsidie aan de onderneming heeft verleend op grond van de Tijdelijke subsidieregeling vermindering gevolgen Brexit voor de visserij (Regeling). [...] Algemene rechtsbeginselen [...]

4.1 De onderneming heeft verder aangevoerd dat het vervallen van de contingenten bij deelname aan de Regeling in strijd is met het égalitébeginsel, het evenredigheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel en dat dit daarom geen toepassing kan vinden. Het College begrijpt de beroepsgronden van de onderneming zo dat zij stelt dat artikel 2.2, tweede lid, aanhef en onder f en artikel 2.7, tweede lid, van de Regeling in strijd zijn met hoger recht en algemene rechtsbeginselen en dat deze bepalingen daarom onverbindend zijn. Dit betekent dat de onderneming vraagt om een exceptieve toets van deze bepalingen.

4.3 In zijn uitspraak van 26 maart 2024 ([ECLI:NL:CBB:2024:190](#)) heeft het College uitgelegd hoe de toetsing aan algemene rechtsbeginselen van een gebonden besluit dat op een algemeen verbindend voorschrift (zoals de Regeling) berust, moet plaatsvinden. Deze toetsing kan plaatsvinden op twee niveaus. De rechter kan de rechtmatigheid van het wettelijk voorschrift (in dit geval het vereiste uit artikel 2.2, tweede lid, aanhef en onder f, en de verplichting uit artikel 2.7, tweede lid) als zodanig toetsen. Dit wordt exceptieve toetsing genoemd. Daarnaast kan de rechter beoordelen of het wettelijk voorschrift, dat rechtmatig is bevonden, toch geen toepassing kan vinden in het voorliggende geval. Dit wordt rechtstreekse toetsing genoemd. Het is aan de rechter om aan de hand van de beroepsgronden te bepalen of een exceptieve toetsing, een rechtstreekse toetsing, of beide moeten plaatsvinden. In wat de onderneming heeft aangevoerd, ziet het College aanleiding om beide

toetsingen te verrichten. Het College zal de bepalingen eerst exceptief toetsen aan de drie genoemde beginselen.

5.1 Algemeen verbindende voorschriften die geen wet in formele zin zijn, kunnen door de rechter worden getoetst op rechtmatigheid (exceptieve toetsing), in het bijzonder op verenigbaarheid met hogere regelgeving. De rechter komt tevens de bevoegdheid toe te bezien of het desbetreffende algemeen verbindende voorschrift een voldoende deugdelijke grondslag biedt voor het in geding zijnde besluit. Daarbij vormen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en de algemene rechtsbeginselen een belangrijk richtsnoer. Vergelijk de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep van 1 juli 2019 ([ECLI:NL:CRVB:2019:2016](#)), van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 12 februari 2020 ([ECLI:NL:RVS:2020:452](#)) en van het College van 15 maart 2022 ([ECLI:NL:CBB:2022:116](#)).

Egalitébeginsel

5.2 Het égalitébeginsel houdt in dat degene die in vergelijking met anderen onevenredig zwaar wordt getroffen door rechtmatig overheidshandelen, daarvoor een vergoeding dient te ontvangen: nadeelcompensatie. De Regeling is een subsidieregeling voor de sanering van vissersvaartuigen en het vervallen van de contingenten maakte deel uit van de subsidiabele activiteit. Visserijondernemingen konden ervoor kiezen een subsidieaanvraag in te dienen en verklaarden bij het indienen van die aanvraag ervan op de hoogte te zijn dat hun contingenten zouden komen te vervallen. Er is dan ook geen sprake van schade, zodat er ook niets te vergoeden of te compenseren valt. Het beroep op het égalitébeginsel slaagt daarom niet.

Evenredigheidsbeginsel

5.3.1 Het evenredigheidsbeginsel houdt in dat de voor een of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met dat besluit te dienen doelen. Bij de exceptieve toetsing aan het evenredigheidsbeginsel van een algemeen verbindend voorschrift waarop een bestreden gebonden besluit berust, kunnen de geschiktheid, de noodzakelijkheid en de evenwichtigheid een rol spelen. De mate van intensiteit van deze toetsing wordt bepaald door de aard en het gewicht van de bij het besluit betrokken belangen en de ingrijpendheid van het besluit en de mate waarin het fundamentele rechten van de belanghebbenden aantast. In dit geval geldt aan de ene kant dat de Regeling tot stand is gebracht ten behoeve van een algemeen belang, namelijk om de vangstmogelijkheden voor visserijondernemingen aan te passen aan de door de Brexit veranderde omstandigheden, waarbij de minister een zekere beleidsruimte heeft. Aan de andere kant was het de eigen bedrijfseconomische keus van ondernemers om wel of niet aan de Regeling deel te nemen. Een ondernemer die de eisen van de Regeling met betrekking tot de contingenten te ingrijpend vond, kon ervoor kiezen geen gebruik te maken van de Regeling. Er vindt zoals hiervoor al is vastgesteld geen inbreuk plaats op het eigendomsrecht.

5.3.2 Uit de toelichting bij de Regeling (Stcrt. 2022, 19616) volgt dat het doel van de Regeling is om de balans tussen de vangstmogelijkheden (toegekende quota) en de vangstcapaciteit van de vissersvloot (weer) met elkaar in evenwicht te brengen voor de lange termijn. [...] Het College is van oordeel dat de artikelen 2.2, tweede lid, aanhef en onder f, en 2.7, tweede lid, van de Regeling geschikt en noodzakelijk zijn om het doel van de Regeling te bereiken. Anders dan de onderneming stelt, worden de contingenten niet herverdeeld, maar komen ze definitief te vervallen. De vangstmogelijkheden die daardoor beschikbaar komen, worden via de producentenorganisaties beschikbaar gesteld aan alle resterende actieve visserijondernemingen, dus ook aan de ondernemingen die deel hebben genomen aan de Regeling en nog actief zijn in de visserij. Het

nadeel voor de ondernemers die deelnemen aan de Regeling weegt op tegen het ermee gediende algemeen belang, waar nog bij komt dat de deelname een eigen bedrijfseconomische keuze is. Deze bepalingen zijn dus ook niet onevenwichtig.

5.3.3 Anders dan de onderneming heeft aangevoerd, wordt dat niet anders omdat in het subsidiebedrag niet de door de onderneming gestelde waarde van de contingenten is inbegrepen. De hoogte van het subsidiebedrag in de Regeling wordt namelijk bepaald aan de hand van het te verwachten inkomensverlies en dus niet aan de hand van de waarde van de gesaneerde vissersvaartuigen en de eventuele waarde van de contingenten. [...] Uit de toelichting bij de Regeling blijkt, zoals de minister ter zitting ook nog heeft benadrukt, dat de regelgever bewust heeft gekozen voor een berekeningswijze van de subsidie op basis van het te verwachten inkomensverlies door het uit de markt halen van het vissersvaartuig waarmee dat inkomen gegenereerd wordt, los van de restwaarde van dat vaartuig en de eventuele waarde van de contingenten. Of de contingenten een (aanzienlijke) waarde vertegenwoordigen, zoals door de onderneming is betoogd en door de minister is betwist, is daarom niet relevant voor de beoordeling.

Gelijkheidsbeginsel

5.4 Het gelijkheidsbeginsel houdt in dat gelijke gevallen gelijk moeten worden behandeld. De onderneming heeft betoogd dat zij substantieel zwaarder wordt geraakt doordat zij haar contingenten door het bepaalde in de artikelen 2.2, tweede lid, aanhef en onder f en 2.7, tweede lid, van de Regeling vanaf de bekendmaking van de Regeling niet meer kon overzetten, omdat zij over meer contingenten beschikte dan de gemiddelde visserijonderneming. Het College heeft hiervoor echter al geoordeeld dat de eventuele waarde van de contingenten niet relevant is. De hoogte van het subsidiebedrag is berekend op basis van het te verwachten inkomensverlies, omgerekend naar een bedrag per brutoton, waardoor alle deelnemers aan de subsidieregeling gelijk worden behandeld. Van strijd met het gelijkheidsbeginsel is geen sprake.

Conclusie exceptieve toetsing

5.5 Het College concludeert dat de artikelen 2.2, tweede lid, aanhef en onder f en 2.7, tweede lid, van de Regeling niet in strijd zijn met de algemene rechtsbeginselen waar de onderneming een beroep op heeft gedaan. Naar aanleiding van de beroepsgronden zal het College hierna nog beoordelen of deze bepalingen alleen in het geval van de onderneming buiten toepassing moet worden gelaten vanwege strijd met het evenredigheidsbeginsel (rechtstreekse toetsing). Daarbij toetst het College aan het evenredigheidsbeginsel op de manier zoals uitgelegd in de al genoemde uitspraak van 26 maart 2024 en de uitspraak van 24 december 2024 ([ECLI:NL:CBB:2024:927](#)).

Rechtstreekse toetsing aan het evenredigheidsbeginsel

6. Het College is van oordeel dat er geen sprake is van bijzondere omstandigheden die toepassing van de artikelen 2.2, tweede lid, aanhef en onder f en 2.7, tweede lid, van de Regeling in dit geval zozeer onevenwichtig maken dat het tot een onevenredige uitkomst zou leiden. Zoals hiervoor al is overwogen, is de waarde van de vervallen contingenten niet relevant voor de beoordeling. De onderneming heeft geen andere omstandigheden naar voren gebracht die als bijzonder kunnen worden gekwalificeerd. Dat de onderneming door haar deelname aan de subsidieregeling haar contingenten niet meer kan gebruiken als basis voor innovatieve toekomstplannen, maakt de uitkomst nog niet onevenredig. De onderneming heeft er zelf voor gekozen om de subsidie aan te vragen en vaartuigen te laten saneren. De onderneming heeft toegelicht dat zij in financiële problemen verkeerde en zich daarom gedwongen zag één van haar vaartuigen te laten saneren. Doordat het grootste deel van haar contingenten op dit vaartuig geregistreerd stond, heeft dit haar financiële problemen echter niet opgelost. Het College overweegt dat de financiële problemen van de

onderneming niet zijn ontstaan door deelname aan de Regeling, maar dat die daarvoor al bestonden. Deelname aan de Regeling is een bedrijfseconomische beslissing geweest waarvan de gevolgen vooraf te overzien waren. Die gevolgen komen dus voor rekening van de onderneming. Dat de onderneming mogelijk zal moeten stoppen, is geen gevolg van toepassing van de artikelen 2.2, tweede lid, aanhef en onder f en 2.7, tweede lid, van de Regeling en daarom ook geen bijzondere omstandigheid die maakt dat er in dit geval sprake is van een onevenredige uitkomst. Daarom is de toepassing van deze artikelen niet in strijd met het evenredigheidsbeginsel. [...]

Zie ook de uitspraken van dezelfde datum inzake nrs. [ECLI:NL:CBB:2025:344](#), [ECLI:NL:CBB:2025:345](#), [ECLI:NL:CBB:2025:346](#), [ECLI:NL:CBB:2025:347](#) en [ECLI:NL:CBB:2025:348](#).

JnB 2025, 675

MK ABRS, 02-07-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:3000](#)

minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (hierna: de minister), appellant.

Awb 3:4

EVENREDIGHEID. Wijziging subsidiebesluit. Verwijzing naar uitspraak grote kamer CBb, 26-03-2024, [ECLI:NL:CBB:2024:190](#). Gelet op voormelde uitspraak van het CBb, is de i.c. door de rechtbank gehanteerde evenredigheidstoetsing niet inzichtelijk. De rechtbank heeft eerst uiteengezet dat bij een exceptieve evenredigheidstoetsing de geschiktheid, noodzakelijkheid en evenwichtigheid een rol spelen. Vervolgens heeft zij beoordeeld of het besluit in de gegeven omstandigheden onevenwichtig uitpakt voor [wederpartij]. Daarmee heeft zij het toetsingskader van een exceptieve toetsing weergegeven, maar het bestreden besluit materieel rechtstreeks getoetst. Het voorgaande is echter geen reden om de uitspraak van de rechtbank te vernietigen. Partijen zijn verdeeld over de vraag of het besluit in de gegeven omstandigheden voor [wederpartij] onevenwichtig uitpakt. De rechtbank deze vraag terecht bevestigend beantwoord. Daarbij heeft zij voldoende inzichtelijk gemaakt hoe zij de verschillende aspecten heeft gewogen.

[Naar inhoudsopgave](#)

Schadevergoedingsrecht

JnB 2025, 676

MK CBb, 30-06-2025, [ECLI:NL:CBB:2025:353](#)

Stichting Autoriteit Financiële Markten.

EVRM 6

Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

REDELIJKE TERMIJN. Bestuurlijke boete. Matiging boete wegens overschrijding redelijke termijn. Verwijzing naar uitspraak CBb 30-04-2024, [ECLI:NL:CBB:2024:316](#). In de overwegingen van de rechtbank wordt geen reden gezien af te wijken van de in deze uitspraak opgenomen uitgangspunten voor boetezaken in het financieel-economisch bestuursrecht. I.c. brengt dit met zich mee dat de rechtbank de matiging van de boete wegens overschrijding van de redelijke termijn ten onrechte heeft gemaximeerd tot € 50.000,-. Zij had die matiging moeten beperken tot € 2.500. Deze zaak heeft alleen betrekking op de matiging van boetes wegens overschrijding van de redelijke termijn bij een overschrijding van die termijn met ten hoogste twaalf maanden. Bij een overschrijding met meer dan twaalf maanden wordt naar bevind van zaken gehandeld. De maximering van de matiging tot € 2.500,- geldt dan niet. Dit laat ruimte voor maatwerk.

[...] 1.4 Met het besluit [...] heeft de AFM aan [naam 1] een bestuurlijke boete van € 2.000.000,- opgelegd wegens overtredingen van artikel 16, eerste lid en tweede lid, aanhef en onder c, van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) [...] en besloten tot openbaarmaking van het boetebesluit (publicatiebesluit 1). [...]

Overschrijding van de redelijke termijn

10.1 De rechtbank heeft de boete gematigd wegens overschrijding van de redelijke termijn. Daarbij heeft zij verwezen naar de uitgangspunten die zij sinds haar uitspraak van 10 april 2024 ([ECLI:NL:RBROT:2024:4735](#)) hanteert bij boetezaken in het financieel-economisch bestuursrecht, waar hoge boetes aan de orde kunnen zijn. Deze uitgangspunten zijn neergelegd in een ook in de aangevallen uitspraak opgenomen tabel. Overeenkomstig de uitgangspunten heeft zij de in geding zijnde boete vanwege overschrijding van de redelijke termijn met meer dan zes maanden, maar minder dan twaalf maanden, gematigd met 10%, tot het voor dergelijke overschrijdingen door haar gehanteerde maximum van € 50.000,-.

10.2 Zowel [naam 1] als de AFM hebben zich in hun hoger beroep tegen deze matiging van de boete gekeerd. [...]

10.3 Het College wijst er allereerst op dat in geschil is of de rechtbank de boete wegens overschrijding van de redelijke termijn op de juiste wijze en tot het juiste bedrag heeft gematigd. Omdat het College in deze zaak binnen de daarvoor geldende termijn van twee jaar uitspraak heeft gedaan, is nadere matiging van de boete wegens verdergaande overschrijding van de redelijke termijn in hoger beroep niet aan de orde. Partijen hebben daar ook geen aanspraak op gemaakt.

10.4 In bestuurlijke boetezaken geldt dat de redelijke termijn is overschreden als de bezwaar- en beroepsfase langer dan twee jaar heeft geduurd, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn die een langere termijn rechtvaardigen. De termijn begint op het moment waarop een handeling is verricht waaraan de betrokkene in redelijkheid de verwachting kan ontlelen dat hem een boete wordt opgelegd. Dat is in dit geval het moment waarop het voornemen tot boeteoplegging door de AFM ter kennis van [naam 7] is gebracht, te weten: 2 augustus 2021. Vanaf dat moment tot aan de datum van de uitspraak van de rechtbank is een periode van twee jaar en (ruim) elf maanden verstreken,

zodat de rechtbank terecht heeft vastgesteld dat de redelijke termijn is overschreden met meer dan zes maanden, maar minder dan twaalf maanden. Van bijzondere omstandigheden die een verlenging van die termijn rechtvaardigen is niet gebleken.

10.5 Zoals het College in zijn uitspraak van 30 april 2024 ([ECLI:NL:CBB:2024:316](#)) heeft overwogen, wordt de boete in gevallen waarin de redelijke termijn met niet meer dan zes maanden is overschreden, verminderd met 5% met een maximum van € 2.500,-. In geval van een overschrijding van meer dan zes maanden, maar niet meer dan twaalf maanden ligt een vermindering met 10% met een maximum van € 2.500,- in de rede. In de regel past het College alleen bij boetes op grond van de Mededingingswet (kartelboetes) een ruimere matiging toe, namelijk met 5% per half jaar overschrijding van de redelijke termijn (ook na overschrijding van de redelijke termijn met meer dan twaalf maanden), met een maximumbedrag van € 5.000,- per half jaar overschrijding.

10.6 Het College ziet in de overwegingen van de rechtbank geen reden af te wijken van de onder 10.5 weergegeven uitgangspunten voor boetezaken in het financieel-economisch bestuursrecht. De matiging van een boete wegens overschrijding van de redelijke termijn is een vorm van immateriële schadevergoeding wegens ondervonden spanning en frustratie als gevolg van de lange duur van de procedure. In de wijze waarop de hoogste bestuursrechters die matiging hebben vormgegeven, ligt besloten dat de hoogte van de matiging enigszins meebeweegt met de hoogte van de boete, maar dat meebewegen vindt bij een overschrijding tot één jaar zijn grens in het maximum van € 2.500,-. Bij die overschrijding wordt ervan uitgegaan dat de ondervonden spanning en frustratie afdoende zijn gecompenseerd met dat bedrag. Het College ziet niet in dat dit bij boetezaken in het financieel-economisch bestuursrecht anders zou liggen. Dat het daarbij kan gaan om hoge boetebedragen, is daarvoor op zichzelf onvoldoende reden. Ook in andere boetezaken kan het namelijk gaan om hoge bedragen. Dat in het geval van een hoge boete een matiging met maximaal € 2.500,- in de bewoordingen van de rechtbank “nauwelijks gewicht in de schaal legt”, is niet relevant, omdat de matiging niet verder hoeft te gaan dan de compensatie voor ondervonden spanning en frustratie. Wat betreft de vergelijking die de rechtbank heeft gemaakt met de matiging van boetes op grond van de Mededingingswet (kartelboetes), overweegt het College dat het in die zaken vanwege de grotere complexiteit en bewerkelijkheid ook uitgaat van een langere redelijke termijn dan (doorgaans) in andere zaken, te weten: drie jaar voor een procedure tot aan de uitspraak van de rechtbank en vijf en een half jaar voor een procedure tot aan de uitspraak van het College (zie de uitspraak van het College van 8 april 2010, [ECLI:NL:CBB:2010:BM1588](#)). In die zin gaat de gemaakte vergelijking dan ook mank. De maximering van de matiging is in de bedoelde zaken bovendien op veel lagere bedragen vastgesteld (zie 10.5) dan de bedragen die de rechtbank volgens de tabel in de aangevallen uitspraak hanteert.

Het College onderkent – zoals ook de rechtbank heeft gedaan – dat in de rechtspraak niet altijd (kenbaar) eenduidig is omgegaan met de maximering van de matiging van in het bijzonder hoge boetes wegens overschrijding van de redelijke termijn, maar ook dit is geen reden om van de onder 10.5 weergegeven uitgangspunten af te wijken.

10.7 Het vorenstaande brengt met zich dat de rechtbank in het geval van [naam 1] de matiging van de boete wegens overschrijding van de redelijke termijn ten onrechte heeft gemaximeerd tot € 50.000,-. Zij had die matiging moeten beperken tot € 2.500. Dit betekent dat het hoger beroep van de AFM op dit punt slaagt en het hoger beroep van [naam 1] niet.

10.8 Het College wijst er wellicht ten overvloede op dat deze zaak alleen betrekking heeft op de matiging van boetes wegens overschrijding van de redelijke termijn bij een overschrijding van die termijn met ten hoogste twaalf maanden. Bij een overschrijding met meer dan twaalf maanden wordt

naar bevind van zaken gehandeld. De maximering van de matiging tot € 2.500,- geldt dan niet. Dit laat ruimte voor maatwerk. [...]

JnB 2025, 677

MK ABRS, 02-07-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2971](#)

college van burgemeester en wethouders van Den Haag.

Awb 8:88

SCHADE. VERZOEKSCHRIFTPROCEDURE. GOEDE PROCESORDE. Last onder dwangsom. I.c. is terecht geoordeeld dat [appellanten] niet op objectieve en verifieerbare wijze het bestaan en de omvang van de schade aannemelijk hebben gemaakt. Zij hebben in hun verzoek de gestelde schade uiteengezet in een Excel-bestand. Zonder onderliggende facturen en toelichting daarop zijn de kosten niet inzichtelijk en is niet duidelijk waarom, door wie en in welke periode zij zijn gemaakt. Ook in hoger beroep is volstaan met verwijzing naar dat overzicht, zonder onderliggende gegevens. De mondelinge toelichting op de zitting laat onverlet dat iedere controleerbaarheid ontbreekt. [Appellanten] zijn bij de rechtbank een zelfstandige procedure op de voet van artikel 8:88 van de Awb gestart en zij dienen de rechtbank, en in hoger beroep de Afdeling, te voorzien van een deugdelijke onderbouwing van het verzoek. [Appellanten] hebben op de zitting aangeboden de gestelde schade alsnog inzichtelijk te maken en onderliggende facturen te overleggen. In dit stadium van de procedure wordt dit in strijd met de goede procesorde geacht.

[Naar inhoudsopgave](#)

Omgevingsrecht

Omgevingswet

JnB 2025, 678

Voorzieningenrechter Zeeland-West-Brabant, 27-06-2025, [ECLI:NL:RBZWB:2025:3924](#)

college van burgemeester en wethouders van de gemeente Middelburg, college.

Omgevingswet 4.1, 5.1, 5.18, 5.20, 5.21

Omgevingsregeling Bijlage IVh

Omgevingsplan gemeente Middelburg 22.29, 22.54, 22.56, 22.57, 22.63

OMGEVINGSWET. OMGEVINGSVERGUNNING. Verlenen omgevingsvergunningen bouw geluidsschermen (I) en twee padelbanen (II). Het primaire besluit II ziet op de technische bouwactiviteit en op de omgevingsplanactiviteit bouwen. Op grond van de aanhef van artikel 22.29, eerste lid, van het omgevingsplan heeft een verleende omgevingsvergunning niet alleen betrekking op de bouw, maar ook op het gebruik conform de bestemming. Aan de ingebruikname is inherent dat aan alle voorwaarden uit het omgevingsplan wordt voldaan, waaronder de geluidsvoorschriften. Verzoeker komt in het bijzonder op tegen de gevreesde geluidsoverlast. I.c. wordt geoordeeld dat beide omgevingsvergunningen terecht zijn verleend. De geluidsschermen vallen onder de bestemmingsomschrijving in het omgevingsplan. Voor wat betreft de padelbanen wordt ervan uitgegaan dat aan alle normen uit het omgevingsplan, inclusief de geluidsnormen, wordt voldaan.

JnB 2025, 679

Voorzieningenrechter Rechtbank Zeeland-West-Brabant, 26-06-2025,

[ECLI:NL:RBZWB:2025:3989](#)

college van burgemeester en wethouders van de gemeente Altena, het college.

Omgevingswet (Ow)

Invoeringswet Omgevingswet (Iw Ow) 4.5

OMGEVINGSWET. HANDHAVING. OVERGANGSRECHT. Last onder dwangsom over het commercieel verhuren van een visvijver, het nachtelijk verblijven van vissers en de aanwezigheid van een sanitaire voorziening bij een zandwinput. Het bestreden besluit is tot stand gekomen op basis van de Ow. Op 1 januari 2024 zijn de Ow en de Iw Ow in werking getreden. Als voor de inwerkingtreding van de Ow voor een ambtshalve te nemen besluit wordt gevraagd om een zienswijze zoals bedoeld in art. 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, dan blijft het oude recht van toepassing totdat het besluit onherroepelijk wordt op grond van artikel 4.5 van de Iw Ow. Het college heeft in het voornemen van 23 maart 2023 verzocht om een zienswijze. Dit betekent dat de Wabo van toepassing is en dus dat het college een onjuiste grondslag heeft toegepast zodat sprake is van een gebrekkig besluit. Het bestreden besluit kan niet in stand blijven.

JnB 2025, 680

Voorzieningenrechter Rechtbank Overijssel, 26-06-2025, [ECLI:NL:RBOVE:2025:4186](#)

college van burgemeester en wethouders van Dalfsen.

Omgevingswet 16.15, 16.15a

OMGEVINGSWET. HANDHAVING. CONCREET ZICHT OP LEGALISATIE. Afwijzing handhavingsverzoeken tegen het zonder omgevingsvergunning realiseren van een opvanglocatie voor asielzoekers door COA omdat volgens het college concreet zicht op legalisatie bestaat en handhavend optreden onevenredig is. I.c. wordt geoordeeld dat sprake is van concreet zicht op legalisatie. Er is een aanvraag ingediend, het college is bereid de omgevingsvergunning te verlenen en er is geen aanleiding te oordelen dat evident is dat de aangevraagde omgevingsvergunning geen rechtskracht zal verkrijgen. **BINDEND ADVIES RAAD.** De raad heeft in onderhavig geval - dat valt onder door de raad aangewezen gevallen waarover hij heeft bepaald dat hij in de gelegenheid moet worden gesteld daarover een bindend advies uit te brengen – afgezien van zijn recht om een bindend advies te geven. Naar voorlopig oordeel valt niet in te zien waarom dat in strijd is met de wet. De raad is immers in de gelegenheid gesteld en heeft van zijn recht afgezien. Het college mocht i.c. afzien van handhavend optreden. Het verzoek wordt afgewezen.

JnB 2025, 681

Voorzieningenrechter Rechtbank Den Haag, 20-06-2025, [ECLI:NL:RBDHA:2025:10884](#)

college van burgemeester en wethouders van Zuidplas, het college.

Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) 13.12

OMGEVINGSWET. HANHAVING. LASTEN ONDER DWANGSOM. RIJKSMONUMENT. OVERTREDING. BEGUNSTIGINGSTERMIJN. Last onder dwangsom om geconstateerde gebreken rijksmonument te herstellen wegens overtreding van artikel 13.12 van het Bal. Het standpunt van verzoekster dat geen sprake is van een overtreding, omdat geen sprake meer is van verdere aantasting van het pand, nu het pand wind- en waterdicht is gemaakt, wordt niet gevolgd, aangezien ter zitting namens het college onweersproken is verklaard dat bijvoorbeeld de toestand van de dakgoten erg slecht is en dat die verder aan het doorrotten zijn. Het college heeft verder in het verweerschrift afdoende onderbouwd dat de instandhoudingsplicht van artikel 13.12 van het Bal ziet op het hele gebouw. In het e-mailbericht van [bedrijfsnaam] dat de verplichtingen die uit de opgelegde last voortvloeien ertoe leiden dat werkzaamheden in een onlogische volgorde moeten worden uitgevoerd en deels dubbel moeten plaatsvinden, hetgeen aanzienlijke extra kosten met zich meebrengt, wat een directe impact heeft op de financiële haalbaarheid van het project wordt toch aanleiding gezien om voor een relatief korte periode de lasten op te schorten. Niet aannemelijk wordt geacht dat een beperkte opschorting van de begunstigingstermijnen zal leiden tot verdere onomkeerbare aantasting monument.

JnB 2025, 682

Voorzieningenrechter Rechtbank Rotterdam, 19-06-2025, [ECLI:NL:RBROT:2025:7723](#)

college van burgemeester en wethouders van de [gemeente], het college.

Omgevingswet

Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) 5.37 lid 1, 5.55 lid 1 onder a, 8.0a lid 2

OMGEVINGSWET. OMGEVINGSVERGUNNING. BOPA. ETFAL. Omgevingsvergunning voor buitenplanse omgevingsplanactiviteit ten behoeve van een dakopbouw en een huisartsenpraktijk door middel van een aanbouw. I.c. is de conclusie dat het bestreden besluit diverse gebreken bevat. Het college zal voor wat betreft de stedenbouwkundige beoordeling en het aspect geluid nader onderzoek moeten verrichten en de uitkomst daarvan mee dienen te wegen in het kader van de beoordeling of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties als bedoeld in artikel 8.0a, tweede lid, van het Bkl. Gelet op de betrokken belangen en de onomkeerbaarheid van het bouwplan wordt aanleiding gezien voor het treffen van een voorlopige voorziening.

Overige jurisprudentie Omgevingswet:

- Tussenuitspraak MK ABRS, 02-07-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:3003](#)
- Voorzieningenrechter Rechtbank Rotterdam, 19-06-2025, [ECLI:NL:RBROT:2025:7736](#)
- Rechtbank Zeeland-West-Brabant, 21-05-2025, [ECLI:NL:RBZWB:2025:3882](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Wabo

JnB 2025, 683

Rechtbank Noord-Nederland, 24-06-2025, [ECLI:NL:RBNNE:2025:2495](#)

college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.12 lid 1 aanhef en onder a sub 1

WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. Verlenen omgevingsvergunning voor dakopbouw. I.c. wordt geoordeeld dat op het moment van besluitvorming onvoldoende vast stond wat de belemmering voor de zonnepanelen van eisers was. Het bestreden besluit is daarom onvoldoende zorgvuldig tot stand gekomen. De rechtbank begrijpt dat eiser het verlies van bezonning vervelend vindt maar er bestaat geen recht op blijvend optimale bezonning van zonnepanelen. Verder heeft eiser zijn stelling dat de verminderde opbrengst van de zonnepanelen leidt tot een lager energielabel en een nadeel bij verkoop van de woning onvoldoende onderbouwd. Het college mocht het belang van vergunninghouder bij een toename van woonruimte laten voorgaan boven het belang van eiser bij een optimale werking van zijn zonnepanelen. Vernietiging bestreden besluit met instandlating van de rechtsgevolgen.

JnB 2025, 684

MK Rechtbank Noord-Nederland, 27-06-2025, [ECLI:NL:RBNNE:2025:2576](#)

college van burgemeester en wethouders van De Fryske Marren, verweerder.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1 lid 1 aanhef en onder a, c en e

Wet ammoniak en veehouderij (Wav) 3 lid 1

Regeling ammoniak en veehouderij (Rav)

WABO(-milieu). AMMONIAK. Omgevingsvergunningen voor het oprichten en in werking hebben van een grondgebonden geitenhouderij. Emissiearm stalsysteem en emissiearme combi-luchtwater. I.c. heeft het college redelijkerwijs kunnen vaststellen dat in de beoogde situatie sprake zal zijn van een afname van de ammoniakemissie. In verschillende wetenschappelijke rapporten is twijfel gewekt over de effectiviteit van de betrokken emissiearme stalsystemen. Dat heeft ertoe geleid dat verschillende rechtbanken en de ABRS in beroepen tegen besluiten op grond van de Wnb ten aanzien van verschillende emissiearme stalsystemen hebben geoordeeld dat niet zeker is dat de emissiefactoren die in de Rav aan de stalsystemen zijn toegekend, representatief zijn voor de emissie die daadwerkelijk wordt veroorzaakt. Zij hebben dat in het natuurspoor kunnen oordelen, omdat de emissiefactoren uit de Rav in het natuurbeschermingsrecht niet als toetsingskader staan voorgeschreven en daar als toetsingskader geldt dat significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden moeten zijn uitgesloten. De twijfel die is gewekt, leidt niet tot het oordeel dat het college niet van de emissiefactoren in de Rav mocht uitgaan voor de berekening van de ammoniakemissie bij de aangevraagde grondgebonden geitenhouderij. In het milieuspoor staan de emissiefactoren op grond van artikel 3, eerste lid, van de Wav namelijk verplicht voorgeschreven voor de berekening van de ammoniakemissie van veehouderijen. Het niet toepassen of afwijken van de emissiefactoren, komt neer op het buiten toepassing stellen van een systeem dat op grond van een formele wet is voorgeschreven. Dat de emissiefactoren uit de Rav in het milieurecht wel wettelijk waren voorgeschreven en in het natuurbeschermingsrecht niet en dat dit leidt tot twee verschillende toetsingskaders, vloeit enerzijds voort uit het doel van het natuurbeschermingsrecht, dat anders is dan het doel van het milieurecht. Anderzijds is het een keuze geweest van de (Europese) wetgever die de rechtbank dient te respecteren.

Zie ook de uitspraken van dezelfde datum inzake nrs. [ECLI:NL:RBNNE:2025:2577](#),

[ECLI:NL:RBNNE:2025:2578](#) en [ECLI:NL:RBNNE:2025:2579](#).

[Naar inhoudsopgave](#)

Natuurbescherming

JnB 2025, 685

MK ABRS, 02-07-2024, [ECLI:NL:RVS:2025:2969](#)

college van gedeputeerde staten van Noord-Brabant, appellant.

Habitatrichtlijn (Hrl)

Wet natuurbescherming (Wnb) 5.4 lid 2

NATUURBESCHERMING. NATUURVERGUNNING. INTREKKING. AMBTSHALVE EN OP AANVRAAG. STIKSTOFDEPOSITIE. PASSENDE MAATREGELEN. GOL-, VIA-15-EN

LOGTSEBAAN-UITSPRAAK. Verzoeken om natuurvergunningen gedeeltelijk in te trekken. In wat het college heeft betoogd, wordt geen grond gezien om te oordelen dat de intrekkingenbevoegdheid uit artikel 5.4 van de Wnb alleen een ambtshalve uit te oefenen bevoegdheid is en niet door een derde verzocht kan worden om van die intrekkingenbevoegdheid gebruik te maken. Ook wordt geen grond gezien voor het oordeel dat intrekking van een individuele natuurvergunning alleen mogelijk is wanneer alleen de vergunde activiteit de oorzaak is van de dreigende verslechtering of significante verstoring. De uitleg van het wettelijk kader, zoals is uiteengezet in de Logtsebaan-uitspraak, behoeft geen aanpassing.

Het college moet ook onderbouwen welke daling van stikstofdepositie naar het oordeel van het college noodzakelijk is, en binnen welke termijn deze daling van stikstofdepositie kan worden gerealiseerd. Aangezien deze onderbouwing per Natura 2000-gebied moet worden gegeven, hoeft het college daarbij niet noodzakelijkerwijs aan te sluiten bij de generieke omgevingswaarden die in art. 1.12a van de Wnb zijn opgenomen en het bijbehorende tijdspad, maar kan het college voor het betreffende Natura 2000-gebied een gebiedsspecifieke onderbouwing hanteren.

Artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb ziet op de vraag of de intrekking nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Hrl. De GOL-uitspraak en de Via15-uitspraak gaan niet over de vraag of een maatregel nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Hrl, maar over de vraag of een maatregel nodig is ter uitvoering artikel 6, eerste lid, van de Hrl. Voor de wijze waarop invulling kan worden gegeven aan de motiveringsplicht dat de intrekking niet nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Hrl, moet aangesloten worden bij de Logtsebaan-uitspraak.

[...] 6. Anders dan het college leest de Afdeling noch in de Wnb noch in de memorie van toelichting bij de Wnb dat een intrekking van een natuurvergunning op grond van artikel 5.4, tweede lid, alleen ambtshalve is toegestaan en niet op aanvraag van een derde (zie ook overweging 2.2 van de uitspraak van de Afdeling van 27 juli 2011, [ECLI:NL:RVS:2011:BR3244](#).)

6.1. De Afdeling stelt voorop dat zij niet in de tekst van de Wnb leest dat een intrekking alleen in de rede ligt, wanneer sprake is van één veroorzaker van de dreigende verslechtering. De Afdeling acht de tekst van de Wnb voldoende duidelijk en acht het daarom op zich niet noodzakelijk om in te gaan op de memorie van toelichting voor de uitleg van de Wnb. Maar omdat het betoog van het college betrekking heeft op die memorie van toelichting, zal de Afdeling hieronder daarop desondanks ingaan. [...]

6.2. Voor zover het college betoogt dat ook het Hof niet verplicht tot het intrekken van natuurvergunningen, overweegt de Afdeling dat het college dit terecht aangeeft. De nationale wetgever heeft namelijk een beoordelingsmarge bij het implementeren van zijn verplichtingen op

grond van artikel 6, tweede lid, van de Hrl. Zoals is aangegeven door het Hof onder punten 133-135 in zijn arrest van 7 november 2018, [ECLI:EU:C:2018:882](#) (het PAS-arrest), is met de intrekkingsbevoegdheid in artikel 5.4 van de Wnb en de aanschrijvingsbevoegdheid in artikel 2.4 van de Wnb voldoende invulling gegeven aan artikel 6, tweede lid, van de Wnb. Het enkele feit dat het Hof niet verplicht tot intrekking neemt niet weg dat de nationale wetgever heeft besloten om ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Hrl een intrekkingsbevoegdheid in artikel 5.4 van de Wnb op te nemen.

6.3. Gelet op het bovenstaande ziet de Afdeling in wat het college heeft betoogd, geen grond om te oordelen dat de intrekkingsbevoegdheid uit artikel 5.4 van de Wnb alleen een ambtshalve uit te oefenen bevoegdheid is en niet door een derde verzocht kan worden om van die intrekkingsbevoegdheid gebruik te maken. Ook ziet de Afdeling geen grond voor het oordeel dat intrekking van een individuele natuurvergunning alleen mogelijk is wanneer alleen de vergunde activiteit de oorzaak is van de dreigende verslechtering of significante verstoring. De uitleg van het wettelijk kader, zoals is uiteengezet in de Logtsebaan-uitspraak, behoeft geen aanpassing.

[...] Wettelijk kader intrekkingsverzoek o.g.v. artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb

[...] 10.7. Het bovenstaande betekent dat het college niet alleen de te treffen maatregelen in beeld moet brengen, maar ook moet onderbouwen welke daling van stikstofdepositie naar het oordeel van het college noodzakelijk is, en binnen welke termijn deze daling van stikstofdepositie kan worden gerealiseerd. Aangezien deze onderbouwing per Natura 2000-gebied moet worden gegeven, hoeft het college daarbij niet noodzakelijkerwijs aan te sluiten bij de generieke omgevingswaarden die in art. 1.12a van de Wnb zijn opgenomen en het bijbehorende tijdpad, maar kan het college voor het betreffende Natura 2000-gebied een gebiedsspecifieke onderbouwing hanteren. Het college zal vervolgens moeten motiveren waarom de daling van stikstofdepositie door de voorgestelde maatregelen voldoende is om verslechtering tegen te gaan. Daarbij kan helpend zijn dat het college inzichtelijk maakt wat de kenmerken zijn van het gebied en wat op basis daarvan nodig en mogelijk is voor het betreffende Natura 2000-gebied om invulling te geven aan art. 6, tweede lid, van de Hrl. De passende maatregelen moeten vervolgens zijn gericht op het tegengaan van de (dreigende) verslechtering.

[...] Invulling wettelijk kader artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb

[...] 11.1. Gelet op het bovenstaande, in samenhang gelezen met wat uiteengezet is onder 9-10.6, volgt de Afdeling niet het betoog van het college, dat ter invulling van de beoordelingsruimte die het college heeft bij de te treffen passende maatregelen, kan worden gekeken naar de GOL-uitspraak en Via15-uitspraak.

Artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb ziet op de vraag of de intrekking nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Hrl. Anders dan door het college is betoogd, gaan de GOL-uitspraak en de Via15-uitspraak niet over de vraag of een maatregel nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Hrl, maar over de vraag of een maatregel nodig is ter uitvoering artikel 6, eerste lid, van de Hrl. Voor de wijze waarop invulling kan worden gegeven aan de motiveringsplicht dat de intrekking niet nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Hrl, moet aangesloten worden bij de Logtsebaan-uitspraak. Dit betekent dat de rechtbank terecht heeft overwogen dat het college moet motiveren welke keuzes zijn gemaakt bij de invulling van de beoordelingsruimte door inzichtelijk te maken met welke maatregelen uitvoering wordt of zal worden gegeven aan de noodzakelijke daling van de stikstofdepositie binnen afzienbare termijn (zie ook overwegingen 21-21.3 van de uitspraak van 18 december 2024, [ECLI:NL:RVS:2024:4923](#) (hierna: de 18 december-uitspraak) en de overwegingen 81.4 en 81.5 van de uitspraak van 30 april 2025, [ECLI:NL:RVS:2025:1971](#)). [...]

Zie in dit verband ook de uitspraak van dezelfde datum inzake [ECLI:NL:RVS:2025:2973](#).

Bij deze uitspraken is een [persbericht](#) ("Twee uitspraken over verzoeken om natuurvergunningen gedeeltelijk in te trekken") uitgebracht.

JnB 2025, 686

MK ABRS, 02-07-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2977](#)

college van gedeputeerde staten van Fryslân, appellant.

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 1:2

Wet natuurbescherming (Wnb) 3.18 lid 1

NATUURBESCHERMING. OPDRACHT. BELANGHEBBENDE. Opdracht college aan Faunabeheereenheid voor het uitvoeren van beheermaatregelen in het werkgebied van Faunabeheereenheid Fryslân. I.c. wordt geoordeeld dat de Vereniging Nederlandse Melkveehouders Vakbond geen belanghebbende is, als bedoeld in artikel 1:2, eerste en derde lid, van de Awb. Verwijzing naar ABRS 15-02-2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BV5108](#) en [ECLI:NL:RVS:2012:BV5109](#)).

[...] 3.2. Voor de vraag of de vereniging belanghebbende is, als bedoeld in artikel 1:2, eerste en derde lid, van de Awb, is bepalend of zij krachtens haar statutaire doelstelling en blijkens haar feitelijke werkzaamheden een algemeen of collectief belang in het bijzonder behartigt, dat rechtstreeks bij het besluit van 17 december 2019 is betrokken. (Vergelijk de uitspraken van 15 februari 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BV5108](#) en [ECLI:NL:RVS:2012:BV5109](#)).

Naar het oordeel van de Afdeling is dat niet het geval.

Het doel van de vereniging is volgens artikel 2.1. van de statuten: "het behartigen van de belangen van de melkveehouders, met name door het scheppen van gunstige voorwaarden voor:

- redelijke inkomens voor melkveehouders;
- sociaal aanvaardbare werkomstandigheden in de melkveehouderij;
- duurzame productiemethoden die voor melkveehouders en consumenten aanvaardbaar zijn."

Dit doel betreft het sociaal-economisch belang van de melkveehouders in het algemeen. Het besluit van 17 december 2019 strekt tot het uitvoeren van beheermaatregelen, waaronder afschot van reeën ten behoeve van de openbare veiligheid, waaronder de verkeersveiligheid, en ter voorkoming en bestrijding van onnodig dierenleed. De vereniging heeft niet aannemelijk gemaakt dat dit besluit negatieve gevolgen heeft voor haar leden en evenmin dat haar collectieve belang door dit besluit rechtstreeks wordt geraakt. Dat de vereniging als gesprekspartner van de provincie dan wel via de Faunabeheereenheid Fryslân invloed tracht uit te oefenen op de besluitvorming van de provincie over faunabeheer, maakt niet dat sprake is van rechtstreekse betrokkenheid bij het besluit, gelet ook op het feit dat dit besluit niet is genomen met het oog op het voorkomen van schade aan gewassen of vee. [...]

JnB 2025, 687

MK ABRS, 04-06-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2564](#)

college van gedeputeerde staten van Noord-Brabant, verweerder.

Wet natuurbescherming (Wnb) 2.7

NATUURBESCHERMING. NATUURVERGUNNING. INTERN SALDEREN.

ADDITIONALITEITSVEREISTE. Verlenen natuurvergunning voor de exploitatie en het wijzigen van een veehouderij. **OBM-VERGUNNING.** Het college ontleent de referentiesituatie aan de milieuvergunning beperkte milieutoets. **EMISSION VAN STALSYSTEEM A1.13.** Het standpunt van het college dat de twijfel over de juistheid van de Rav-emissiefactor in dit geval geen rol speelt omdat het stalsysteem A1.13 zowel in de aangevraagde situatie als in de obm-vergunde situatie is toegepast, wordt niet gedeeld. De twijfel over de juistheid van de Rav-emissiefactor betekent immers ook dat de emissie die is toegerekend aan de obm-vergunning mogelijk is onderschat. Daardoor kan niet worden vastgesteld of de obm-vergunning de milieutoestemming is met de laagste emissie sinds de referentiedatum. **EMISSION UIT HET STALSYSTEEM A1.100 EN A3.100.** De beoordeling van de gevolgen die zijn toe te rekenen aan de toestemming voor het project in de referentiesituatie dient te geschieden aan de hand van de meest recente wetenschappelijke inzichten. Dat is alleen anders als in een vergunningvoorschrift of algemene regel de maximale emissie of depositie is gelimiteerd. Verwijzing naar ABRS 04-10-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:3694](#), onder 6.2, en [ECLI:NL:RVS:2023:3691](#), onder 6.2. Die uitzondering doet zich hier niet voor.

JnB 2025, 688

Rechtbank Midden-Nederland, 16-06-2025, [ECLI:NL:RBMNE:2025:2874](#)

college van gedeputeerde staten van de provincie Utrecht.

Wet natuurbescherming 2.7 lid 2

NATUURBESCHERMING. HANDHAVING. NATUURVERGUNNING. BEHEERMAATREGEL.

Afwijzing handhavingsverzoek tegen het zonder natuurvergunning aanleggen van onderhoudspaden in Natura 2000-gebied. Verwijzing naar ABRS 14-05-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2198](#). I.c. wordt geoordeeld dat gedeputeerde staten de wijze waarop de onderhoudspaden zijn aangelegd hebben mogen aanmerken als een beheermaatregel. Dit betekent dat voor het op deze wijze aanleggen en verstevigen van de onderhoudspaden geen natuurvergunning is vereist. En dus komt de rechtbank niet toe aan de beoordeling of het op deze wijze aanleggen en verstevigen van de onderhoudspaden significante negatieve gevolgen kan hebben voor het habitatype waarvoor het deelgebied Overlangbroek is aangewezen. Gedeputeerde staten hebben het handhavingsverzoek terecht afgewezen.

[Naar inhoudsopgave](#)

Waterwet

Jurisprudentie Waterwet:

- MK Rechtbank Oost-Brabant, 12-06-2025, [ECLI:NL:RBOBR:2025:3326](#).

[Naar inhoudsopgave](#)

Ziekte en arbeidsongeschiktheid

JnB 2025, 689

MK CRvB, 30-06-2025, [ECLI:NL:CRVB:2025:885](#)

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv).

Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv) 40

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA) 84

WIA. UITSPRAAK NA CONCLUSIE AG DE BOCK ([ECLI:NL:CRVB:2025:1](#)).

EIGENRISICODRAGER. GARANTSTELLER. De Raad verenigt zich met het standpunt van de AG dat verhaal op de garantsteller mogelijk is zodra de eigenrisicodrager zijn verplichtingen die voortvloeien uit het zelf dragen van het eigen risico niet nakomt. Dat in artikel 84, vierde lid, van de Wet WIA is bepaald dat het Uwv de WGA-uitkering betaalt en verhaal op de garantsteller indien de werkgever in staat van faillissement wordt verklaard of indien ten aanzien van hem de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is verklaard of indien hij ophoudt werkgever te zijn, betekent niet dat verhaal op de garantsteller buiten deze met name genoemde situaties niet mogelijk is.

De Raad onderschrijft het standpunt van de AG in haar conclusie (7.1 t/m 7.16) dat artikel 84, vierde lid, van de Wet WIA noch enige andere wettelijke bepaling ertoe verplicht dat eerst de bewindvoerder/curator wordt aangesproken alvorens verhaal op de garantsteller kan plaatsvinden. De betalingsverplichting van de garantsteller jegens het Uwv geldt zodra de eigenrisicodrager zijn verplichtingen niet nakomt.

De Raad volgt de AG in haar standpunt dat de garantie ook na faillissement van de eigenrisicodrager zijn werking blijft behouden en dat bij overgang van onderneming verhaal op de oorspronkelijke garantsteller – mede gelet op artikel 40, zevende lid, van de Wfsv – mogelijk is als de verkrijger de overgenomen verplichtingen tegenover het Uwv niet nakomt (8.11 t/m 8.42 van de conclusie).

De Raad heeft bij deze uitspraak een nieuwsbericht uitgebracht: [Verhalen van kosten van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen door het Uwv op een garantsteller](#).

[Naar inhoudsopgave](#)

Bijstand

JnB 2025, 690

MK CRvB, 03-06-2025, [ECLI:NL:CRVB:2025:903](#)

college van burgemeester en wethouders.

Participatiewet (PW) 31, 34, 50

PARTICIPATIEWET. VERMOGEN. INTREKKING EN TERUGVORDERING UITKERING. Het college heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat artikel 50, eerste lid, van de PW in het geval van appellant toepassing mist. Aangevallen uitspraak bevestigd.

Beschikken over het in de woning gebonden vermogen

4.3. Indien onroerende zaken in een officieel eigendomsregister op naam van een betrokkene staan genoteerd, is de vooronderstelling gerechtvaardigd dat deze zaken een bestanddeel vormen van het vermogen waarover hij daadwerkelijk beschikt of redelijkerwijs kan beschikken. Het is dan aan de betrokkene om aannemelijk te maken dat het tegendeel het geval is.

4.4. Appellant voert aan dat hij geen aanspraak kan maken op de woning. Appellant heeft namelijk niet financieel bijgedragen aan de aanschaf van de woning en ook niet aan de aflossing van de ten behoeve daarvan afgesloten hypothecaire lening en verschuldigde rente. Alle kosten zijn en worden door de ex-partner betaald. [...]

4.4.1. [...] Appellant had als mede-eigenaar van de woning mede de beschikkingsmacht over de woning. Dat appellant niet financieel heeft bijgedragen aan de kosten van de woning, maakt dat niet anders. [...]

Waarde woning

[...] 4.5.1. In artikel 34, eerste lid, aanhef en onder a, van de PW is bepaald dat de waarde van de bezittingen wordt vastgesteld op de waarde in het economische verkeer bij vrije oplevering. De Raad heeft dit al eerder geoordeeld en daarbij gewezen op de bewoordingen van deze bepaling, de ondubbelzinnige uitleg die daaraan moet worden gegeven en ook op de geschiedenis van de totstandkoming van deze bepaling. [...]

4.6.2. Vaststaat en tussen partijen is niet in geschil dat appellant in de te beoordelen periode niet woonde in de woning waarvan hij het mede-eigendom heeft. Ook staat vast dat appellant in het kader van bijstandsverlening een alleenstaande is. Aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 50, eerste lid, van de PW wordt in een dergelijke situatie niet voldaan. [...]

4.6.6. De conclusie is dat het college zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat artikel 50, eerste lid, van de PW in het geval van appellant toepassing mist.

JnB 2025, 691

MK CRvB, 20-06-2025, [ECLI:NL:CRVB:2025:917](#)

college van burgemeester en wethouders van Rhenen.

Algemene Ouderdomswet (AOW)

Participatiewet (PW) 31 lid 2 aanhef en onder f, 58 lid 4

PARTICIPATIEWET. VERREKENING OVERLIJDENSUITKERING OP GROND VAN DE AOW MET BIJSTANDSUITKERING. MIDDELEN. De in verband met het overlijden van de pensioengerechtigde opkomende kosten behoren niet tot de algemeen noodzakelijke bestaanskosten van de bijstandsgerechtigde. Het zijn kosten die behoren tot de passiva van de nalatenschap. Het zijn geen kosten van de bijstandsgerechtigde die hij moet worden geacht uit de bijstandsnorm te voldoen. Dat betekent dat in dit geval voldaan is aan alle criteria van artikel 31, tweede lid, aanhef en onder f, van de PW en dat het college de aan appellant toegekende overlijdensuitkering niet als middel bij de bijstand in aanmerking had mogen nemen.

[Naar inhoudsopgave](#)

Bestuursrecht overig

APV

JnB 2025, 692

MK ABRS 02-07-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2979](#)

burgemeester van Oosterhout, appellant.

Algemene Plaatselijke Verordening Oosterhout (hierna: APV)

APV. EXPLOITATIEVERGUNNING. SLECHT LEVENSGEDRAG. Afwijzing aanvraag om exploitatievergunning voor horecabedrijf. Verwijzing naar ABRS 25-05-2022, [ECLI:NL:RVS:2022:1493](#). In deze uitspraak heeft de Afdeling opgesomd aan welke voorwaarden de motivering van de burgemeester over slecht levensgedrag moet voldoen als niet nader in een wettelijke regeling, beleidsregels of een ander beleidsstuk is gespecificeerd wat slecht levensgedrag is. I.c. wordt geoordeeld dat het besluit niet voldoet aan alle daaraan gestelde voorwaarden. Omdat de besluitvorming moet voldoen aan alle drie de voorwaarden en het aan twee van de drie voorwaarden niet voldoet, kan het besluit geen stand houden. De burgemeester had, gelet op artikel 10, tweede lid, aanhef en onder f, van de Dienstenrichtlijn, geen nieuw beleid ten grondslag mogen leggen aan het nieuwe besluit. Door het betrekken van nieuw beleid voldoet het besluit niet aan de voorwaarde dat een dienstverlener vooraf volledig kennis kan nemen van de gehanteerde vergunningsvoorwaarden.

[...] De eerste voorwaarde

[...] 6.2. Op de zitting van de Afdeling heeft [wederpartij] te kennen gegeven dat hij voornemens is een alcoholvrij horecabedrijf te exploiteren. Naar het oordeel van de Afdeling is in het herstelbesluit van 11 juli 2021 te algemeen gesteld waarom de exploitatievergunning zou moeten worden geweigerd op grond van de benoemde gedragingen van [wederpartij]. Het gaat om veroordelingen voor rijden onder invloed van alcohol en drugs, het rijden zonder geldig rijbewijs, hinderlijk en

gevaarlijk weggedrag, het in bezit hebben van softdrugs en amfetamine en spijbelen. De Afdeling is van oordeel dat de burgemeester niet voldoende heeft gemotiveerd waarom deze gedragingen relevant zijn voor het niet mogen exploiteren van een alcoholvrij horecabedrijf. Anders dan de burgemeester ziet de Afdeling in de opgesomde gedragingen onvoldoende grond voor het standpunt dat [wederpartij] zich niet zal houden aan aanwijzingen van de politie. Op de zitting heeft [wederpartij] verder toegelicht steeds mee te werken met de politie en geen agressief gedrag te vertonen tegenover de politie. De burgemeester heeft dit desgevraagd bevestigd. De burgemeester heeft in zijn besluitvorming verder naar voren gebracht dat er vermoedens zijn van drugshandel en lidmaatschap van een jeugdbende. Deze vermoedens zijn naar het oordeel van de Afdeling niet concreet genoeg. De stelling van de burgemeester dat het aannemelijk is dat [wederpartij] contacten heeft in het criminele netwerk omdat hij het restaurant heeft overgenomen van zijn broer, aan wie een last onder dwangsom is opgelegd wegens drugshandel, is daarmee onvoldoende gemotiveerd. Het lijkt erop dat de burgemeester de familieband op zichzelf al voldoende vindt voor zijn standpunt, maar de Afdeling volgt hem daarin niet. De Afdeling kan de burgemeester wel volgen als hij stelt dat iemand met een strafblad als dat van [wederpartij] geen bijzondere zorg aan de dag legt voor het naleven van de wet, maar de burgemeester heeft naar haar oordeel onvoldoende gemotiveerd waarom dit betekent dat [wederpartij] niet op verantwoorde wijze leiding kan geven aan deze horecazaak. De rechtbank is terecht tot dezelfde conclusie gekomen. Alleen al daarom slaagt het hoger beroep niet. Voor de volledigheid zullen ook de andere twee voorwaarden worden besproken. De tweede voorwaarde

[...] 7.1. De Afdeling is met de rechtbank van oordeel dat de enkele verwijzing van de burgemeester naar bepalingen in de Opiumwet, de APV en de Wegenverkeerswet 1994 onvoldoende is om te kunnen stellen dat de vergunningscriteria vooraf voldoende duidelijk en kenbaar waren. Dat betekent, anders dan de burgemeester stelt, dus niet dat daarmee voor een ieder evident is dat [wederpartij] gelet op zijn antecedenten niet in aanmerking komt voor een horecavergunning. De derde voorwaarde

[...] 8.1. Naar het oordeel van de Afdeling heeft de rechtbank niet onderkend dat de burgemeester zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat in het geval van [wederpartij] het tijdsverloop tussen de laatste door de burgemeester aangedragen antecedenten en de aanvraag van de exploitatievergunning zeer kort is. De Afdeling is het met de burgemeester eens dat de feiten niet als gering kunnen worden aangemerkt en acht van belang dat de strafbare feiten hebben plaatsgevonden tot vlak voor het moment waarop [wederpartij] zijn aanvraag om een exploitatievergunning indiende. De Afdeling is daarom van oordeel dat de motivering van de burgemeester die ziet op de derde voorwaarde wel voldoende is.

[...] 10. De burgemeester heeft uitvoering gegeven aan de opdracht van de rechtbank door op 27 maart 2023 een nieuw besluit op bezwaar te nemen. Dit besluit wordt, gelet op artikel 6:24 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), gelezen in samenhang met artikel 6:19, eerste lid, van de Awb, van rechtswege geacht onderwerp te zijn van dit geding.

[...] 10.4. De Afdeling is van oordeel dat het besluit van 27 maart 2023 onvoldoende is gemotiveerd en niet voldoet aan de voorwaarden die daaraan worden gesteld. De Afdeling volgt het standpunt van [wederpartij] dat de burgemeester, gelet op artikel 10, tweede lid, aanhef en onder f, van de Dienstenrichtlijn, geen nieuw beleid ten grondslag had mogen leggen aan het besluit van 27 maart 2023. Door het betrekken van nieuw beleid voldoet het besluit niet aan de voorwaarde dat een dienstverlener vooraf volledig kennis kan nemen van de gehanteerde vergunningsvoorwaarden. Vergelijk het arrest van het Hof van Justitie van 22 september 2020, Cali Apartments,

ECLI:EU:C:2020:743, punt 105. Nog daargelaten of de burgemeester bij het nieuwe besluit ook nieuwe feiten mocht betrekken, is het motiveringsgebrek niet hersteld. Ook in het nieuwe besluit heeft de burgemeester niet voldoende onderbouwd waarom de gedragingen van [wederpartij] relevant zijn voor het niet mogen exploiteren van een alcoholvrij horecabedrijf. De Afdeling betreft daarbij dat op de zitting naar voren is gekomen dat [wederpartij] te kennen heeft gegeven dat hij steeds heeft meegewerkt met de politie en geen agressief gedrag heeft vertoond tegenover de politie, en dat dit door de burgemeester desgevraagd is bevestigd. [...]

[Naar inhoudsopgave](#)

AVG

JnB 2025, 693

MK Rechtbank Noord-Holland, 20-05-2025, [ECLI:NL:RBNHO:2025:7071](#)

minister van Financiën, verweerder.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) 15

AVG. Inzageverzoek Fraude signaleringsvoorziening (FSV). I.c. heeft eiser niet aannemelijk gemaakt dat hij zelfstandig, als belastingplichtige, in de FSV staat. Eiser stond in de FSV als fiscaal dienstverlener. Hij kwam in de FSV voor als ‘kenmerk’ bij cliënten, maar het is niet aannemelijk geworden dat hij ook los van die cliënten, zelfstandig was opgenomen in de FSV. Hieruit volgt dat eiser zelf niet als mogelijk onderwerp van onderzoek in de FSV geregistreerd stond.

[Naar inhoudsopgave](#)

Open overheid

JnB 2025, 694

MK ABRS, 02-07-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2988](#)

minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Wet openbaarheid van bestuur (Wob) 10 lid 2 aanhef en onder g

WOB. ONEVENREDIGE BEVOORDELING OF BENADELING. I.c. wordt geoordeeld dat de minister, bij de weigering met toepassing van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob om reacties van bij de Staat van Schiphol betrokken partijen in documenten 29, 31, 32, 33 en 53a openbaar te maken, het belang van een goede samenwerking en daarmee samenhangende informatievoorziening en eventuele besluitvorming redelijkerwijs niet zwaarder heeft kunnen laten wegen dan het belang van openbaarmaking.

[...] 3.2. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (bijvoorbeeld in de uitspraak van 19 maart 2025, [ECLI:NL:RVS:2025:1139](#)), is artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob - zoals blijkt uit de geschiedenis van de totstandkoming van die bepaling (Kamerstukken II 1986/87, 19 859, nr. 3, blz. 36 en 37) - de meest algemene uitzonderingsgrond die kan worden toegepast als door het verstrekken van informatie andere belangen dan de in artikel 10, tweede lid, aanhef en onder a tot en met f, genoemde belangen te zeer worden geschaad. Deze bepaling voorziet daarmee in de behoefte om de Wob te kunnen toepassen in zeer verschillende, niet voorspelbare situaties. Het

karakter van deze bepaling brengt mee dat onder bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel derden ook publiekrechtelijke lichamen worden begrepen.

3.3. De Afdeling heeft kennisgenomen van de door de minister vertrouwelijk overgelegde documenten 29, 31, 32, 33 en 53a. Documenten 29, 31, 32 en 53a bevatten reacties van KLM, het samenwerkingsverband Integral Safety Management System en Amsterdam Airport Schiphol op een conceptversie die de ILT hun heeft voorgelegd in het kader van de voorbereiding van de Staat van Schiphol 2019. In document 33 zijn de reacties door de ILT samengevoegd en zijn voorstellen gedaan om deze te verwerken.

Het doel van de Staat van Schiphol 2019 is door de ILT in het voorwoord als volgt verwoord:

"Schiphol is een actueel onderwerp. In de samenleving is er veel behoefte aan informatie over de nationale luchthaven. Met de Staat van Schiphol wil de Inspectie Leefomgeving en Transport een overzicht geven van feiten over veiligheid en duurzaamheid van de luchthaven. We doen dat op basis van wat we zelf zien vanuit onze toezichthoudende rol. En we vullen dat aan met informatie van andere organisaties."

3.4. De minister is er in zijn besluitvorming vanuit gegaan dat de betrokken partijen hun reacties in vertrouwen hebben gegeven. Hij heeft zich daarbij niet op het standpunt gesteld dat vertrouwelijkheid is afgesproken. Naar het oordeel van de Afdeling heeft de minister op basis van zijn aanname dat de reacties in vertrouwen zijn gegeven ten onrechte geconcludeerd dat openbaarmaking van de reacties een negatieve invloed op zijn relatie met de betrokken partijen zal hebben, zodanig dat de samenwerking met hen zowel bij de voorbereiding van toekomstige uitgaven van de Staat van Schiphol als op andere gebieden, zoals besluitvorming, in de door hem verwachte mate zal worden geschaad. Hierbij neemt de Afdeling in aanmerking dat de betrokken partijen in het algemeen zelf belang hebben bij een goede samenwerking met en informatievoorziening aan de minister, zowel in het kader van de totstandkoming van de Staat van Schiphol en de inhoud daarvan als op andere gebieden. Het feit dát deze partijen bij de voorbereiding van de Staat van Schiphol worden betrokken, is verder publiekelijk bekend. Gelet hierop heeft de minister het belang van een goede samenwerking en daarmee samenhangende informatievoorziening en eventuele besluitvorming redelijkerwijs niet zwaarder kunnen laten wegen dan het belang van openbaarmaking. De Afdeling betreft hierbij het doel van de Staat van Schiphol zoals hiervoor in 3.3 geciteerd. [...]

JnB 2025, 695

MK Rechtbank Noord-Holland, 30-06-2025, [ECLI:NL:RBNHO:2025:6994](#)

minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), de minister.

Wet open overheid (Woo) 5.1, 5.2

WOO. VERZOEK. OMT-OPNAMES. STEEKPROEFSGEWIJZE BEOORDELING. GOED FUNCTIONEREN VAN DE STAAT. Met betrekking tot de weigering van de minister om de verslagen van de OMT-vergaderingen, inclusief de nog bestaande audiobestanden van deze vergaderingen, openbaar te maken op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo heeft de minister zich op goede gronden en voldoende gemotiveerd op het standpunt gesteld dat het belang van het goed functioneren van de Staat zwaarder weegt dan het belang van openbaarmaking van de betreffende informatie.

Zie in dit verband ook de uitspraak van dezelfde datum inzake [ECLI:NL:RBNHO:2025:6991](#).

Bij deze uitspraken is een nieuwsbericht ("[Minister weigerde terecht openbaarmaking OMT-opnames](#)") uitgebracht.

[Naar inhoudsopgave](#)

Toeslagen

JnB 2025, 696

MK ABRS, 02-07-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2990](#)

Belastingdienst/Toeslagen (thans en hierna: Dienst Toeslagen).

Wet hersteloperatie toeslagen (Wht) 2.1, 2.2, 2.3

TOESLAGEN. HERSTELOPERATIE. COMPENSATIE. VERGOEDING VOOR IMMATERIELE SCHADE. De wetgever heeft voor ogen gehad - en zelfs expliciet die bedoeling gehad - dat de immateriële schade die wordt toegekend onder artikel 2.3, vierde lid, van de Wht, een bedrag is dat wordt toegekend voor stress, ongemak en onzekerheid vanwege tijdsverloop. Dat is ook redengevend geweest om voor de bepaling van de omvang ervan aansluiting te zoeken bij het daarvoor in de rechtspraak over overschrijding van de redelijke termijn bij geschilbeslechting ontwikkelde standaardbedrag van € 500,00 per half jaar overschrijding. De wetgever heeft daarbij onderkend dat gedupeerden ook meer of andere immateriële schade kunnen hebben geleden en voor het verkrijgen van compensatie daarvoor is ook nadrukkelijk een weg opengesteld, namelijk via de CWS. Omdat de wetgever een gemotiveerde keuze heeft gemaakt om in het kader van de integrale beoordeling forfaitair een het bedrag van € 500,00 per half jaar toe te kennen, heeft de bestuursrechter geen ruimte om de hoogte van dit bedrag te toetsen aan het evenredigheidsbeginsel. De gevolgen van deze bepaling, namelijk dat voor compensatie van meer of andere immateriële schade een afzonderlijke aanvraag zal moeten worden gedaan, heeft de wetgever bedoeld en voorzien. De bestuursrechter heeft dus ook geen ruimte om de bepaling in het geval van [appellante] niet toe te passen en de immateriële schade op een hoger bedrag dan € 500,00 per half jaar vast te stellen.

Zie in dit verband ook de uitspraak van dezelfde datum inzake [ECLI:NL:RVS:2025:2864](#).

JnB 2025, 697

MK ABRS 02-07-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2993](#)

Dienst Toeslagen.

Wet hersteloperatie toeslagen (Wht) 2.10 t/m 2.13, 2.21

TOESLAGEN. HERSTELOPERATIE. KINDREGELING. TOETSING AAN ALGEMENE RECHTSBEGINSELEN. HOOGTE TEGEMOETKOMING. HARDHEIDSCLAUSULE.

PERSOONLIJK DOSSIER. Door de uitdrukkelijke keuze van de wetgever om bij de kindregeling een vaste tegemoetkoming toe te kennen, ongeacht de omvang van het destijds ondervonden leed, en geen grondslag te creëren om de schade zoals die door de kinderen is geleden te vergoeden, is voor het afwijken van de hoogte van de tegemoetkoming, zoals door appellante wordt voorgestaan, in de kindregeling, geen ruimte. De ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan na de totstandkoming van de Wht, maken dit niet anders. Er is geen ruimte voor het oordeel dat van de toepassing van de hardheidsclausule moet worden afgeweken, vanwege strijd met algemene rechtsbeginselen. Voor het overleggen van het persoonlijk dossier vormt artikel 8:42 van de Awb geen wettelijke grondslag.

[...] 7.1. Zoals de rechtbank heeft overwogen, is in de memorie van toelichting bij de Wht opgenomen dat de kindregeling is bedoeld om gedupeerde kinderen een steun in de rug te geven voor een nieuwe start. Dit vormt een onderdeel van de erkenning dat de kinderen ten onrechte en buiten hun schuld zijn benadeeld (Kamerstukken II 2021/22, 36 151, nr. 3, blz. 25). Bij de kindregeling heeft de wetgever uitdrukkelijk gekozen voor een vaste financiële tegemoetkoming. Ook heeft de wetgever uitdrukkelijk overwogen dat de kindregeling niet bedoeld is om schade of schulden te compenseren, maar als een tegemoetkoming. Bij de toekenning van de vaste financiële tegemoetkoming wordt geen onderscheid wordt gemaakt in geleden leed. (Kamerstukken II 2021/22, 36 151, nr. 3, blz. 30-31).

7.2. Zoals is overwogen onder 6, staat de bestuursrechter vanwege het toetsingsverbod alleen voor de vraag of de wetgever gedacht heeft aan de omstandigheden die [appellante] stelt. Naar het oordeel van de Afdeling heeft de rechtbank terecht geoordeeld dat dit het geval is. Uit de totstandkomingsgeschiedenis van de Wht blijkt dat de wetgever bij de vormgeving van de kindregeling voor ogen heeft gehad dat er verschillen bestaan tussen de impact die de toeslagenaffaire op kinderen van gedupeerde ouders heeft gehad. Hij heeft daarbij een expliciete en gemotiveerde keuze gemaakt om aan kinderen, ondanks alle verschillen die er bestaan in wat zij hebben meegemaakt en de gevolgen die de toeslagenaffaire voor hen heeft gehad, een vast bedrag toe te kennen. Of de situatie van [appellante] vergelijkbaar is met de situatie van de kinderen en jongeren die bij de totstandkoming van de regeling betrokken zijn geweest, is dus niet bepalend voor de vraag welke tegemoetkoming aan haar moet worden toegekend. Omdat daarmee geen sprake is van omstandigheden die niet zijn verdisconteerd, heeft de bestuursrechter niet de ruimte om te oordelen dat de hoogte van de tegemoetkoming zozeer in strijd komt met algemene rechtsbeginselen, dat de bepaling in dit geval niet zou moeten worden toegepast.

7.3. Door de uitdrukkelijke keuze van de wetgever om bij de kindregeling een vaste tegemoetkoming toe te kennen, ongeacht de omvang van het destijds ondervonden leed, en geen grondslag te creëren om de schade zoals die door de kinderen is geleden te vergoeden, is voor het afwijken van de hoogte van de tegemoetkoming, zoals door [appellante] wordt voorgestaan, in de kindregeling, geen ruimte. De ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan na de totstandkoming van de Wht waar [appellante] naar verwijst, maken dit niet anders. De omstandigheden die [appellante] noemt strekken ertoe dat aan het handelen van de Dienst Toeslagen door verschillende partijen nadere

kwalificaties zijn gegeven, zoals dat sprake is geweest van discriminatie en van onrechtmatig handelen. Die vaststellingen liggen in het verlengde van de totstandkomingsgeschiedenis van de herstelregelingen in de Wht en werpen daarop in essentie geen ander licht en leiden er dus niet toe dat de bestuursrechter alsnog de ruimte heeft om de wettelijke bepalingen te toetsen.

Het betoog slaagt niet.

Hardheidsclausule

[...] 8.2. Het betoog van [appellante] komt erop neer dat de bestuursrechter het toepassingsbereik van de hardheidsclausule in weerwil van de keuze van de wetgever uitbreidt. Dat kan niet. In dat verband is allereerst van belang dat uit artikel 11 van de Wet algemene bepalingen volgt dat de rechter niet mag treden in de belangenafweging die de wetgever bij de totstandkoming van de wet in formele zin heeft verricht. Het is dus niet mogelijk om een wettelijke bepaling uit te breiden. Daaraan staat ook het zogenoemde toetsingsverbod, zoals hiervoor is weergegeven onder 6, in de weg. De wetgever heeft een gemotiveerde keuze gemaakt om de Dienst Toeslagen ten aanzien van de bepaling die de hoogte van de tegemoetkoming voor de kindregeling forfaitair vastlegt niet de bevoegdheid te geven om door een hardheidsclausule van af te wijken. Het is niet aan de bestuursrechter om deze bewuste keuze van de wetgever te doorkruisen. Er is dus geen ruimte voor het oordeel dat van de toepassing van de hardheidsclausule moet worden afgeweken, vanwege strijd met algemene rechtsbeginselen. De Afdeling merkt tot slot nog op dat de keuze van de wetgever om in de kindregeling niet te voorzien in compensatie van werkelijke schade van het kind, onverlet laat dat de ouder voor de schade die het gezin heeft geleden een aanvraag kan doen bij de Commissie Werkelijke Schade.

Het betoog slaagt niet.

Persoonlijk dossier

[...] 9.1. Onder het persoonlijk dossier wordt, zoals ook ter zitting is besproken, begrepen: alle gegevens van een ouder die de Belastingdienst en de Dienst Toeslagen in hun systemen hebben over een ouder. Het gaat bij het persoonlijk dossier daarmee niet alleen om documenten over kinderopvangtoeslag, maar ook over andere toeslagen, zoals huur- en zorgtoeslag, en documenten over inkomstenbelasting. Verder gebruikt de Dienst Toeslagen ook de term 'ouderdossier', waaronder wordt begrepen: alle documenten over kinderopvangtoeslag, die zijn gebruikt in de integrale beoordeling. Het verschil met het 'persoonlijk dossier' is dat de documenten die niet zien op kinderopvangtoeslag, zoals documenten over huur- en zorgtoeslag en inkomstenbelasting, buiten het ouderdossier worden gelaten. Tot slot gebruikt de Dienst Toeslagen de term 'bezwaardossier', dat op dezelfde wijze is samengesteld als het 'ouderdossier', maar beperkt is tot de jaren waarover een geschil bestaat.

9.2. Zoals [appellante] ook erkent, is er geen wettelijke grondslag op basis waarvan aan een gedupeerde ouder op verzoek het persoonlijk dossier wordt verstrekt. Uit artikel 8:42 van de Awb volgt dat de Dienst Toeslagen verplicht is om de op de zaak betrekking hebbende stukken over te leggen. De voorliggende procedure heeft betrekking op de kindregeling die is opgenomen in de Wht. De hoogte van de tegemoetkoming wordt daarbij, zoals hiervoor is overwogen, bepaald door de leeftijd die het kind had op 1 juli 2023. De juistheid van de toepassing van de kindregeling moet kunnen worden getoetst als die in geschil is. De Dienst Toeslagen is daarom gehouden om de stukken die van belang zijn voor de beoordeling van een geschil daarover aan de bestuursrechter over te leggen. Voor het overleggen van het persoonlijk dossier vormt artikel 8:42 van de Awb dus geen wettelijke grondslag. Met het bezwaardossier kan de juistheid van de toepassing van de kindregeling worden gecontroleerd.

9.3. [appellante] wijst in het kader van haar beroep op het vertrouwensbeginsel op uitspraken die de staatssecretaris op verschillende momenten heeft gedaan over de mogelijkheid voor ouders om toegang te krijgen tot het persoonlijk dossier. De Afdeling stelt vast dat de staatssecretaris aanvankelijk inderdaad heeft uitgedragen dat aan ouders die daarom zouden vragen het persoonlijke dossier zou worden verstrekt. In dat verband heeft het kabinet gesproken over het verstrekken van het "volledige dossier", het "hele dossier" of het "persoonlijk dossier". Er is in een aantal gevallen ook daadwerkelijk overgegaan tot het verstrekken ervan. Volgens de Dienst Toeslagen is er begin 2024 mee gestopt, omdat het verzamelen van de informatie voor dat dossier zeer tijdrovend is en volgens het kabinet niet logisch past binnen de rechtsgang in de hersteloperatie. [appellante] betoogt dat de Afdeling de Dienst Toeslagen in deze procedure moet opdragen het persoonlijk dossier alsnog aan haar te verstrekken. De Afdeling verwijst naar wat hiervoor onder 9.2 is overwogen, in relatie tot wat de toepassing van artikel 8:42 van de Awb vereist. Op grond van artikel 8:42 van de Awb hoeft het persoonlijk dossier niet als onderdeel van de op de zaak betrekking hebbende stukken in deze procedure overgelegd te worden. Deze procedure leent zich niet voor een opdracht aan de Dienst Toeslagen om dat persoonlijke dossier te verstrekken, nog daargelaten dat het om het persoonlijke dossier van de ouder van [appellante] gaat en dus niet op haarzelf betrekking heeft. Daarom kan in het midden blijven of [appellante] zich beroept op een rechtens relevante toezegging. [...]

Zie in dit verband ook de uitspraken van dezelfde datum inzake [ECLI:NL:RVS:2025:2996](#) [ECLI:NL:RVS:2025:2999](#)

JnB 2025, 698

MK Rechtbank Den Haag, 24-06-2025, [ECLI:NL:RBDHA:2025:11094](#)

Dienst Toeslagen, verweerder.

Wet hersteloperatie toeslagen (Wht) 2.1, 6.2

TOESLAGEN. HERSTELOPERATIE. BNT. (Herhaald) beroep niet-tijdig beslissen op verzoek om aanvullende compensatie (CWS) in de primaire fase. Aanleiding wordt gezien om de nadere beslistermijn in zaken, waarin nog op de aanvraag om aanvullende compensatie moet worden beslist, verder te verruimen. In gegronde beroepen tegen het niet tijdig beslissen op een aanvraag om aanvullende compensatie, behoudens bijzondere omstandigheden die tot een andere termijn nopen, wordt een nadere beslistermijn gegeven van 35 weken. Die termijn wordt ook gegeven bij een herhaald beroep tegen het niet tijdig nemen van een besluit. De termijn begint te lopen vanaf de eerste dag waarop de wettelijke beslistermijn op grond van artikel 2.1, derde lid in combinatie met 6.2, eerste lid van de Wht is verstreken. De nieuwe nadere beslistermijn van 35 weken is in deze zaak al verstreken. Daarom moet een afzonderlijke beslistermijn worden bepaald. In beginsel wordt daarbij uitgegaan van een termijn van 2 weken vanaf de verzending van de uitspraak. In dit geval doen zich bijzondere omstandigheden voor die een afwijkende termijn rechtvaardigen. Verweerder heeft een concreet tijdpad benoemd, dat uitzicht geeft op een beslissing op de aanvraag. Eiseres verkeert daarmee niet langer in het ongewisse over de waarschijnlijke afronding van deze beslisfase. I.c. wordt bepaald dat verweerder een beslissing moet nemen op de aanvraag binnen een termijn die loopt tot en met 6 augustus 2025.

[Naar inhoudsopgave](#)

Verkeer

JnB 2025, 699

Voorzieningenrechter Rechtbank Oost-Brabant, 26-05-2025, [ECLI:NL:RBOBR:2025:2952](#)

college van burgemeester en wethouders van de gemeente 's-Hertogenbosch, het college.

Wegenverkeerswet 1994 15 lid 2

WEGENVERKEERSWET. VERKEERSBESLUIT. Verkeersbesluit om verkeersborden te plaatsen. Het verzoek om voorlopige voorziening wordt afgewezen. Verzoeker heeft in wezen bezwaren tegen de wegversmalling die geen onderdeel is van het verkeersbesluit. Daartegen staat geen bestuursrechtelijke rechtsbescherming open.

Gelet op de wetsgeschiedenis van artikel 15, tweede lid, van de WWV heeft de wetgever een weloverwogen en expliciete keuze gemaakt om bestuursrechtelijke rechtsbescherming te bieden tegen een beperkt aantal – en met zoveel woorden in de wet genoemde – verkeersmaatregelen. De wegversmalling aan de Allegrolaan is niet zo'n maatregel. Verzoeker kan dus niet over de band van het verkeersbesluit waarbij is besloten tot plaatsing van verkeersborden, de wegversmalling bestuursrechtelijk aanvechten.

De wegversmalling is een feitelijke handeling zonder rechtsgevolg, zodat niet alleen geen sprake is van een verkeersbesluit, maar ook niet van een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Awb waartegen bestuursrechtelijk kan worden opgekomen.

[Naar inhoudsopgave](#)

Vreemdelingenrecht

Asiel

JnB 2025, 700

MK ABRS, 02-07-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2865](#)

minister van Asiel en Migratie.

Verdrag betreffende de Europese Unie 4

Richtlijn 2013/32/EU 10, 33

Richtlijn 2011/95/EU

ASIEL. In deze uitspraak zet de Afdeling aan de hand van het arrest QY uiteen hoe de minister moet omgaan met asielaanvragen van personen die door Griekenland zijn erkend als vluchteling, maar die niet naar Griekenland kunnen terugkeren. De minister is niet gebonden aan de door Griekenland verleende vluchtelingenstatus. Dit neemt evenwel niet weg dat de minister contact met de Griekse autoriteiten moet opnemen voordat zij een besluit neemt op de asielaanvraag van betrokkene. Bij dit contact moet de minister bij de Griekse autoriteiten navragen op basis waarvan zij aan betrokkene de vluchtelingenstatus hebben toegekend. Met deze informatie moet de minister ten volle rekening houden. Ook moet de minister de Griekse autoriteiten meedelen wat de uitkomst is van haar beoordeling of betrokkene vluchteling is als bedoeld in artikel 2, aanhef en onder d, van de Kwalificatierichtlijn. Het is vervolgens aan de Griekse autoriteiten om te bepalen of zij de aan betrokkene toegekende vluchtelingenstatus intrekken op grond van artikel 14 van de Kwalificatierichtlijn.

7. Uit de onder 3 gegeven samenvatting van de punten 56-80 van het arrest QY [\[ECLI:EU:C:2024:524\]](#) volgt dat de minister in haar hogerberoepschrift terecht klaagt dat de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat zij gebonden is aan de door Griekenland verleende vluchtelingenstatus. De Afdeling zal daarom het door de minister ingestelde hoger beroep gegrond verklaren en de uitspraak van de rechtbank vernietigen.

Dit neemt evenwel niet weg dat de besluiten van 30 juni 2021, aangevuld bij besluiten van 28 en 29 maart 2022, en de besluiten van 19 april 2023 voor vernietiging in aanmerking komen. De minister heeft namelijk - zoals zij terecht erkent - voorafgaand aan deze besluiten geen contact opgenomen met de Griekse autoriteiten om informatie uit te wisselen over de nieuwe verzoeken van betrokkenen om internationale bescherming, haar standpunt daarover en de door Griekenland toegekende vluchtelingenstatus. Nadat zij contact heeft gehad met de Griekse autoriteiten zal de minister dus alsnog nieuwe besluiten op de asielaanvragen van betrokkenen moeten nemen.

7.1. In deze nieuwe besluiten zal de minister de asielaanvragen van betrokkenen opnieuw individueel, volledig en naar de actuele stand van zaken moeten onderzoeken aan de hand van de in de Procedurerichtlijn en Kwalificatierichtlijn neergelegde criteria. Bij deze beoordeling moet de minister, gelet op punt 76 van het arrest QY, ten volle rekening houden met de door de Griekse autoriteiten verstrekte informatie over de door hen aan betrokkenen verleende vluchtelingenstatus. Die informatie moet de minister kenbaar in haar beoordeling betrekken.

7.2. Bij de beoordeling of betrokkenen als vluchteling kunnen worden erkend, is verder het volgende van belang. De erkenning als vluchteling heeft declaratoire kracht en is niet constitutief voor de hoedanigheid van vluchteling. De hoedanigheid van "vluchteling" in de zin van artikel 2, aanhef en onder d, van de Kwalificatierichtlijn en artikel 1, afdeling A, van het Verdrag van Genève, is dus niet afhankelijk van de door Griekenland verleende "vluchtelingenstatus", als bedoeld in artikel

2, aanhef en onder e, van de Kwalificatierichtlijn. De Afdeling wijst in dit kader op het arrest van het Hof van 14 mei 2019, M e.a. (Intrekking van de vluchtelingenstatus), [ECLI:EU:C:2019:403](#), punten 85-92. Dus als de minister vaststelt dat betrokkenen niet voldoen aan de in hoofdstuk II en III van die richtlijn genoemde materiële voorwaarden, dan moet het ervoor worden gehouden dat zij geen vluchteling zijn als bedoeld in die bepalingen. De minister moet dan bepalen dat zij niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning asiel in Nederland op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder a, van de Vw 2000. Dit geldt in voorkomend geval ook voor het bepalen of betrokkenen in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en dus of zij in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder b, van de Vw 2000.

7.3. De minister kan de door Griekenland verleende vluchtelingenstatus niet intrekken of beëindigen. Die mogelijkheid staat alleen open voor de Griekse autoriteiten. De minister zal de uitkomst van haar beoordeling of betrokkenen vluchteling zijn als bedoeld in artikel 2, aanhef onder d, van de Kwalificatierichtlijn echter wel met de Griekse autoriteiten moeten delen. Het is vervolgens aan die autoriteiten om te bepalen of zij de aan betrokkenen toegekende vluchtelingenstatus intrekken op grond van artikel 14 van de Kwalificatierichtlijn. Vergelijk het arrest van het Hof van 18 juni 2024, Generalstaatsanwaltschaft Hamm, [ECLI:EU:C:2024:521](#), punten 68-70.

Bij deze uitspraak heeft de afdeling een [persbericht](#) ("Minister mag asielaanvragen van Griekse statushouders opnieuw inhoudelijk beoordelen") uitgebracht.

[Naar inhoudsopgave](#)

Regulier

JnB 2025, 701

MK ABRS, 26-06-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2871](#)

minister van Asiel en Migratie.

Richtlijn 2011/51/EU 5, 13

Richtlijn 2003/86/EG 7

Vw 2000 45b

Vb 2000 3.13, 3.22, 3.125

REGULIER. Vrijstelling van het middelenvereiste bij aanvragen om verlening van een EU-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen is niet mogelijk. De rechtbank heeft dus ten onrechte overwogen dat de minister had moeten beoordelen of betrokkene op grond van de Wajong-uitkering van referent van het middelenvereiste moet worden vrijgesteld.

Inleiding

1. Betrokkene met de Indiase nationaliteit heeft verblijf in Nederland verkregen op grond van een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd onder de beperking 'verblijf als familie- of gezinslid' bij haar partner (hierna: referent). Zij heeft op 11 oktober 2021 een aanvraag ingediend om verlening van een EU-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen. De minister heeft deze aanvraag afgewezen, omdat betrokkene niet voldoet aan het middelenvereiste.

1.1. In hoger beroep is niet in geschil dat betrokkene niet voldoet aan het middelenvereiste. Wel is in geschil of de minister betrokkene kan vrijstellen van het middelenvereiste op basis van de uitkering die referent ontvangt op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (hierna: de Wajonguitkering van referent). [...]

3.2. Artikel 5, eerste lid, aanhef en onder a, van de Richtlijn langdurig ingezetenen is dwingend geformuleerd. In die situatie is er geen ruimte voor afwijking of een Unierechtelijke evenredigheidsbeoordeling. Vergelijk het arrest van het Hof van Justitie van 23 mei 2019, Bilali, [ECLI:EU:C:2019:448](#), en de toepassing van dat arrest in de uitspraak van de Afdeling van 25 januari 2023, [ECLI:NL:RVS:2023:230](#), onder 5 tot en met 5.6. Uit artikel 13 van de Richtlijn langdurig ingezetenen volgt weliswaar dat lidstaten een verblijfstitel onder gunstiger voorwaarden mogen afgeven dan die welke in de richtlijn zijn vastgesteld, maar de wetgever heeft van die mogelijkheid geen gebruik gemaakt. De minister betoogt, onder verwijzing naar de hiervoor weergegeven toelichting bij de totstandkoming van artikel 45b van de Vw 2000, dan ook terecht dat vrijstelling van het middelenvereiste bij aanvragen om verlening van een EU-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen niet mogelijk is.

[Naar inhoudsopgave](#)

Richtlijnen en verordeningen

JnB 2025, 702

HvJEU (Eerste kamer), 03-07-2025, [ECLI:EU:C:2025:514](#)

Al Nasiria

Richtlijn 2013/32/EU 46

PROCEDURERICHTLIJN. Artikel 46 van richtlijn 2013/32/EU [Procedurerichtlijn], gelezen in het licht van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een regeling van een lidstaat die, ingeval een persoon die om internationale bescherming verzoekt de procedurele verplichting niet nakomt om in persoon te verschijnen voor de rechter die bevoegd is om uitspraak te doen op zijn beroep tegen de beslissing tot afwijzing van zijn verzoek – waarbij het enige doel is om na te gaan of hij zich op het nationale grondgebied bevindt en niet om hem te horen –, een vermoeden van misbruik van dat rechtsmiddel invoert en bepaalt dat het beroep kennelijk ongegrond moet worden verklaard.

[Naar inhoudsopgave](#)

Vreemdelingenbewaring

JnB 2025, 703

MK ABRS, 20-06-2025, [ECLI:NL:RVS:2025:2760](#)

minister van Asiel en Migratie.

Richtlijn 2004/38/EG 6, 7, 15, 20, 27

Richtlijn 2013/33/EU 8

Vw 2000 1, 8, 59 lid 1 a, 59b lid 1 b, 59 lid 1 a

VREEMDELINGENBEWARING. Burger van de Unie. Voldoen aan besluit tot verwijdering. Arrest F.S.. Gelet op alle concrete omstandigheden van dit geval, in onderlinge samenhang bezien, waaronder in het bijzonder de periode van meer dan een jaar dat de vreemdeling buiten Nederland en in Polen verbleef en een periode van twee maanden dat betrokkene werkzaamheden in Polen heeft verricht, heeft betrokkene het centrum van persoonlijke, professionele of familiebelangen overgebracht naar Polen en daarmee zijn eerdere verblijf in Nederland daadwerkelijk en effectief beëindigd, zodat hij met ingang van 7 april 2023 weer voor drie maanden rechtmatig in Nederland mocht verblijven.

Als een vreemdeling gelijktijdig rechtmatig verblijf heeft op grond van een procedure en op grond van een toegekend of erkend verblijfsrecht, staat deze laatste vorm van rechtmatig verblijf in de weg aan bewaring van een dergelijke vreemdeling. Deze regeling in de Vw 2000 is in overeenstemming met het toepasselijke Unierecht.

Inleiding

1. Betrokkene heeft de Poolse nationaliteit en is een burger van de Unie in de zin van artikel 20 van het VWEU. Bij besluit van 20 juli 2021 heeft de staatssecretaris vastgesteld dat hij geen rechtmatig verblijf op grond van het Unierecht heeft. In dit besluit is bepaald dat betrokkene binnen 28 dagen Nederland moet verlaten. Dit besluit is een besluit tot verwijdering, als bedoeld in artikel 15 van de Verblijfsrichtlijn. Zie de uitspraak van de Afdeling van 18 november 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:3338](#), onder 9. Dit besluit staat in rechte vast.

Betrokkene heeft op 8 juni 2023 een aanvraag voor het verlenen van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd ingediend. De staatssecretaris heeft hem op die dag op grond van artikel 59b, eerste lid, aanhef en onder b, van de Vw 2000 in bewaring gesteld. Op 17 juni 2023 heeft betrokkene deze aanvraag ingetrokken. Op 19 juni 2023 heeft de staatssecretaris de bewaring van 8 juni 2023 opgeheven en betrokkene op grond van artikel 59, eerste lid, aanhef en onder a, van de Vw 2000 in bewaring gesteld.

1.1. Deze uitspraak gaat over de vraag of betrokkene van meet af aan ten onrechte in bewaring is gesteld, omdat hij rechtmatig verblijf had in Nederland op grond van het Unierecht en daarmee over de vraag of hij volledig heeft voldaan aan het hiervoor genoemde besluit tot verwijdering. Voor het beantwoorden van deze vraag is het arrest van het Hof van Justitie van 22 juni 2021, F.S., [ECLI:EU:C:2021:506](#), van belang. Met het antwoord op deze vraag is vervolgens de vraag aan de orde of betrokkene op 8 en 19 juni 2023 in bewaring mocht worden gesteld. [...]

5. De minister heeft gewezen op het belang van de rechtseenheid, omdat over de toepassing van de drie elementen in de punten 90 tot en met 93 van het arrest F.S. om te beoordelen of een besluit tot verwijdering wel of niet is uitgewerkt, uiteenlopende rechtspraak van de zittingsplaatsen van de rechtbank Den Haag bestaat.

5.1. De Afdeling maakt hieruit op dat zij wordt verzocht om duidelijke regels te formuleren om te beoordelen wanneer een besluit tot verwijdering wel of niet is uitgewerkt.

In de punten 82 en 92 van arrest F.S. heeft het Hof uiteengezet dat het belang van elk element kan verschillen naargelang de concrete omstandigheden van het individuele geval. De belangen van elk element moeten worden beoordeeld aan de hand van alle concrete omstandigheden van het geval en moeten tegen elkaar worden afgewogen. Dat betekent dat steeds in elke zaak een afweging moet plaatsvinden van de belangen van elk element. Tegen die achtergrond kunnen dus maar in beperkte mate nadere regels worden geformuleerd over het antwoord op de vraag of een verwijderingsbesluit wel of niet is uitgewerkt.

Over de klachten van de minister

6. Het betoog van de minister over het eerste element, duur van het verblijf buiten het grondgebied, faalt. Betrokkene heeft verklaard dat hij in Polen zeven maanden in detentie heeft gezeten en daarna een aantal maanden via een uitzendbureau heeft gewerkt. De rechtbank heeft terecht overwogen dat er geen aanwijzing is dat betrokkene voor 7 april 2023 in Nederland heeft verbleven met verwijzing naar het uittreksel uit de justitiële documentatie van betrokkene. Hieruit valt een patroon op te maken van veelvuldige contacten van betrokkene met de Koninklijke Marechaussee en de politie in Nederland. Gelet op het feit dat de levensomstandigheden van betrokkene bij terugkeer naar Nederland niet zijn gewijzigd, heeft de rechtbank terecht geoordeeld dat vanwege het ontbreken van contacten tussen betrokkene en de Koninklijke Marechaussee en de politie in de periode voor 7 april 2023 het aannemelijk is dat betrokkene vanaf de datum van zijn uitzetting op 16 februari 2022 tot 7 april 2023 buiten Nederland heeft verbleven.

6.1. De minister heeft zich voor haar betoog over het tweede element, verbroken banden, terecht op het standpunt gesteld dat uit de feiten in deze zaak volgt dat de invulling van het verblijf door betrokkene na zijn terugkeer in Nederland feitelijk een voortzetting is van zijn invulling daarvan voor zijn uitzetting. Maar dat een betrokkene na terugkeer in Nederland weer soortgelijke activiteiten verricht, betekent nog niet dat de banden in de tussentijd niet kunnen zijn verbroken. Dit standpunt komt ook niet overeen met wat de minister in het besluit tot verwijdering van 20 juli 2021 heeft overwogen. In dat besluit heeft de minister zich namelijk op het standpunt gesteld dat betrokkene hoe dan ook geen band met Nederland heeft. Zonder nadere toelichting, die ontbreekt, kan de minister dan niet worden gevolgd in haar standpunt dat sprake is van een voortzetting van een band met Nederland. De rechtbank heeft daarom in zoverre terecht overwogen dat niet is gebleken van het bestaan van banden met Nederland.

6.2. Ook het betoog van de minister over het derde element, ieder element over de duur dat duidelijkheid kan verschaffen of de burger van de Unie daadwerkelijk buiten het grondgebied heeft verbleven, faalt.

Uit de door betrokkene overgelegde salarisstroken heeft de rechtbank terecht afgeleid dat hij twee maanden in Polen heeft gewerkt en daarmee zijn professionele belangen naar Polen heeft overgebracht. Uit punt 93 van het arrest volgt niet dat het overbrengen van het centrum van persoonlijke, professionele of familiebelangen alleen is beperkt tot een andere lidstaat dan de lidstaat waarvan de betrokken burger van de Unie de nationaliteit heeft. Daarom kunnen de werkzaamheden die betrokkene in het eigen land heeft verricht ook een omstandigheid zijn die duidelijkheid kan verschaffen over de vraag of de burger van de Unie daadwerkelijk buiten het grondgebied van het gastland heeft verbleven.

Voor zover de minister met het beroep op de uitspraak van de Afdeling van 23 februari 2022 betoogt dat de duur van de detentie voor dit element niet van belang is, leidt het betoog niet tot een ander oordeel. De Afdeling heeft met deze overweging alleen bedoeld dat in dat geval (de duur van) die detentie in het buitenland naar zijn aard niet als bewijs kan dienen voor het verplaatsen van

persoonlijke of professionele belangen naar het buitenland. Maar uit (de duur van) de detentie in Polen kan wel worden afgeleid dat betrokkene daadwerkelijk buiten Nederland heeft verbleven.

6.3. Op grond van het vorenstaande faalt de eerste grief. Gelet op alle concrete omstandigheden van dit geval, in onderlinge samenhang bezien, waaronder in het bijzonder de periode van meer dan een jaar dat de vreemdeling buiten Nederland en in Polen verbleef en een periode van twee maanden dat betrokkene werkzaamheden in Polen heeft verricht, heeft de rechtbank terecht geoordeeld dat betrokkene het centrum van persoonlijke, professionele of familiebelangen heeft overgebracht naar Polen en daarmee zijn eerdere verblijf in Nederland daadwerkelijk en effectief heeft beëindigd, zodat hij met ingang van 7 april 2023 weer voor drie maanden rechtmatig in Nederland mocht verblijven. [...]

8.3. Uit de Vw 2000 vloeit dus voort dat, als een vreemdeling gelijktijdig rechtmatig verblijf heeft op grond van een procedure en op grond van een toegekend of erkend verblijfsrecht, deze laatste vorm van rechtmatig verblijf in de weg staat aan bewaring van een dergelijke vreemdeling. Naar nationaal recht is voor het mogen opleggen van bewaring procedureel rechtmatig verblijf dus ondergeschikt aan een toegekend of een erkend verblijfsrecht.

8.4. Deze regeling in de Vw 2000 is in overeenstemming met het toepasselijke Unierecht. Naar het oordeel van de Afdeling volgt uit het Unierecht namelijk dat een lidstaat een burger van de Unie van een andere lidstaat die een asielaanvraag heeft ingediend, niet in bewaring mag stellen als deze burger op grond van de Verblijfsrichtlijn het recht heeft om op het grondgebied van de betrokken lidstaat te verblijven. [...]

8.4.4. De nationale regels in een lidstaat worden op een burger van de Unie van een andere lidstaat en een onderdaan van een derde land op gelijke wijze toegepast als zij een asielaanvraag indienen en in bewaring worden gesteld. Beiden hebben namelijk volgens de Procedurerichtlijn het recht om gedurende de behandeling van de asielaanvraag in de betrokken lidstaat te verblijven, wat volgens de Opvangrichtlijn niet in de weg staat aan hun bewaring. Als een burger van de Unie van een andere lidstaat in de lidstaat waar hij een asielaanvraag heeft ingediend ook op grond van de Verblijfsrichtlijn het recht heeft om op het grondgebied van die lidstaat te verblijven, pakt het op gelijke wijze toepassen van de nationale regels wel ongunstig uit voor de burger van de Unie.

Uit het arrest *Ordre des barreaux*, punten 45 tot en met 52, volgt namelijk dat een bewaring van een burger van de Unie in een andere lidstaat alleen gerechtvaardigd is als deze bewaring tot doel heeft om een besluit tot verwijdering om redenen van openbare orde, openbare veiligheid of volksgezondheid (artikel 27 van de Verblijfsrichtlijn) ten uitvoer te leggen. In haar uitspraak van 23 februari 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:562](#), heeft de Afdeling onder 9.2.1 deze punten van het arrest *Ordre des barreaux* analoog toegepast op een besluit tot verwijdering om andere redenen dan openbare orde, openbare veiligheid of volksgezondheid (artikel 15 van de Verblijfsrichtlijn).

Op grond van deze rechtspraak moet worden geconcludeerd dat de betrokken lidstaat een burger van de Unie van een andere lidstaat niet in bewaring mag stellen als deze burger op grond van de Verblijfsrichtlijn het recht heeft om op het grondgebied van de betrokken lidstaat te verblijven.

Deze - in de kern uit de Verblijfsrichtlijn voortvloeiende - gunstige regel heeft daarom te gelden voor de Unieburger van een andere lidstaat die in de lidstaat waar hij een asielaanvraag heeft ingediend, ook op grond van de Verblijfsrichtlijn het recht heeft om in die lidstaat te verblijven.

8.4.5. Omdat de rechtbank terecht heeft geoordeeld dat betrokkene op grond van artikel 6 van de Verblijfsrichtlijn het recht heeft om voor maximaal drie maanden in Nederland te verblijven, mocht hij daarom niet op grond van de voor hem ongunstige regel uit de Opvangrichtlijn in bewaring worden gesteld.

8.5. De rechtbank heeft dan ook terecht geoordeeld dat de bewaring van 8 juni 2023 op grond van artikel 59b, eerste lid, aanhef en onder b, van de Vw 2000 van aanvang af onrechtmatig is geweest, zodat ook de tweede grief faalt.

9. Omdat de eerste grief faalt, heeft de rechtbank ook terecht geoordeeld dat de bewaring van 19 juni 2023 op grond van artikel 59, eerste lid, aanhef en onder a, van de Vw 2000 van aanvang af onrechtmatig is geweest.

[Naar inhoudsopgave](#)